

ҚАЗАҚСТАН

АҚТӨБЕ КТҚ ЖАҢҒЫРТУ ЖОБАСЫ

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК БАСҚАРУ ЖОСПАРЫ

2023 жылғы шілде

АКРОНИМДЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ

ASEG	Aqtobe Su-Energy Group
МЭӘБЖ	Мердігердің экологиялық және әлеуметтік басқару жоспары
ҚОҚӘМ	Қоршаған ортаны қорғау және әлеуметтік мәселелер
ЕҚДБ	Еуропалық қайта құру және даму банкі
ҚОДҚ	Қоршаған орта, денсаулық және қауіпсіздік
ҚОӘСӘБ	Қоршаған ортаға және әлеуметтік салаға әсерді бағалау
ЭӘБЖ	Экологиялық және әлеуметтік басқару жоспары
ЭӘБ жүйесі	Экологиялық және әлеуметтік басқару жүйесі
ЖЗҚ	Жыныстық зорлық-зомбылық пен қудалау
ЖЭК	«Жасыл» экономикаға көшу
ШҚМ	Шағымдарды қарау механизмі
ДҚ	Денсаулық және қауіпсіздік
ХЕҰ	Халықаралық еңбек ұйымы
ТНК	Тиімділіктің негізгі көрсеткіші
ЕҚҚТ	Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы
ЕҚӨҚБЖ	Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жоспары
ЖІБ	Жобаны іске асыру жөніндегі бөлімше
ЖҚҚ	Жеке қорғаныс құралдары
МТӨІЖ	Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспары
КТҚ	Көріздік тазарту қондырғысы

Мазмұны		Бет
1	КІРІСПЕ	4
2	БАСШЫЛЫҚТЫҚ ЖАЛПЫ МІНДЕТТЕРІ	4
2.1	Құрылысқа дейін және құрылыс кезеңі	5
2.2	Пайдалану кезеңі	7
3	ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ	7
3.1	ЭӘБ жүйесінің құрылымы	7
3.2	ЭӘБЖ жобасы	9
3.3	Өзгерістерді басқару	10
4	САЛДАРЫН ЖҰМСARTУ, БАСҚАРУ ЖӘНЕ ЖЕТІЛДІРУ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАР	10
4.1	Құрылысқа дейін және құрылыс кезеңі	10
4.2	Пайдалану кезеңі	25
4.3	Жабу және пайдаланудан шығару	32
4.4	ASEG салдарларды жұмсарту немесе басқарудың нақты жоспарларын жасауы тиіс	32
4.5	Нақты басқару жоспарларын мердігер әзірлеуі керек	34
5	МОНИТОРИНГ ЖОСПАРЫ	35
5.1	ЭӘБЖ енгізу мониторингі	35
5.2	Өндірістік экологиялық мониторинг	36
5.3	ЖЭК тиімділік көрсеткіштері мен ЕҚДБ алдында есептілік	41
1-ҚОСЫМША: НЕГІЗГІ МЕРДІГЕРДІҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК БАСҚАРУ ЖОСПАРЛАРЫ		42

1 КІРІСПЕ

Еуропалық қайта құру және даму банкі (ЕҚДБ) Қазақстандағы Ақтөбе қаласы үшін кәріздік тазарту қондырғысына (КТҚ) инвестициялау мүмкіндігін қарастыруда. Ұсынылған КТҚ «Aqtobe Su-Energy Group» (ASEG) басқарады. Ұсынылған ЭӘБЖ ASEG жобасын іске асыру үшін Sweco (Дания) және Ecosocio Analysis (Қазақстан) компанияларының консультанттар тобымен дайындалды.

Осы экологиялық және әлеуметтік басқару жоспарының (ЭӘБЖ) мақсаты құрылыс кезінде де, пайдалану процесінде де жобаның жағымсыз салдарын тиімді жұмсарту, сондай-ақ оң әсерлерді күшейту үшін қажетті барлық экологиялық және әлеуметтік міндеттемелер туралы жиынтық ақпарат беру болып табылады. ЭӘБЖ сонымен қатар ASEG, жобаны іске асыру бөлімі (ЖІБ) және мердігер арасындағы рөлдер мен жауапкершілікті қоса алғанда, осы міндеттемелерді жүйелі және тиімді орындауды қамтамасыз ету үшін қажет экологиялық және әлеуметтік басқару жүйесінің (ЭӘБ жүйесі) негізін қамтамасыз етеді.

2-тарауда ЖІБ, ASEG және мердігердің ұсынылған жалпы басқару міндеттері сипатталған, ал ұсынылған ЭӘБ жүйесінің құрылымы 3-тарауда сипатталған. Қоршаған ортаға және әлеуметтік салаға әсерді бағалау (ҚОӘСӘБ) барысында айқындалған салдарларды жұмсарту, басқару және жетілдіру жөніндегі шаралар 4-тарауда тексеру құралдарымен және құрылыс және пайдалану кезеңдерінде іске асыру үшін жауапкершілікпен бірге ұсынылған. 5-тарауда ҚОӘСӘБ нәтижелері негізінде ұсынылған қоршаған ортаны мониторингілеу жөніндегі негізгі іс-шараларды баяндайтын мониторинг жоспары дайындалып ұсынылды. Негізгі мердігерлердің экологиялық және әлеуметтік басқару жоспарларының әрқайсысы үшін ұсынылған мазмұн кестелері 1-қосымшада келтірілген.

2 БАСШЫЛЫҚТЫҚ ЖАЛПЫ МІНДЕТТЕРІ

Бұл тарауда жоба ұйымдары – ASEG шеңберінде жобаны іске асыру бөлімі (ЖІБ) бастамашы, мердігер және қосалқы мердігер ретінде – құрылыс және пайдалану кезінде Жобаның экологиялық және әлеуметтік салдарын басқару үшін ұсынған шаралар ұсынылған.

Төмендегі кестеде, төменде түсіндірілгендей, әртүрлі жобалық ұйымдардың экологиялық және әлеуметтік басқару міндеттеріне шолу берілген.

Кесте 2.1: ҚОҚӘМ жобасының міндеттеріне шолу

	Құрылысқа дейін	Құрылыс	Пайдалану
ASEG аясындағы ЖІБ	Құрылыс келісім-шарт(тар) бойынша тендер өткізу Егжей-тегжейлі жобалау үшін бастапқы деректер Мемлекеттік мақұлдауды алу Құрылыс кезеңіне арналған ЭӘБ жүйесін әзірлеу	Барлық тиісті ұлттық заңнаманың, сондай-ақ осы ЭӘБЖ-де көзделген экологиялық бақылау және салдарларды азайту шараларының сақталуын қамтамасыз ету. Жұмыс күшін, материалдар мен қызметтерді ұсынатын мердігерлер мен қосалқы мердігерлердің жұмысын бақылау. ЕҚДБ алдында құрылыс барысы туралы тоқсан сайынғы есептер. Құрылыс кезеңінде ЭӘБ жүйесін енгізу. Пайдалану кезеңіне арналған ЭӘБ жүйесін әзірлеу.	Келісілген уақыт аралығында ЕҚДБ алдында жобаның орындалуы туралы есеп беру. Жұмыс кезінде ЭӘБ жүйесі үшін жалпы жауапкершілік.

	Құрылысқа дейін	Құрылыс	Пайдалану
		Эксплуатациялық ЭӘБ жүйесін енгізу үшін ASEГ әлеуетін арттыру.	
ASEГ	Егжей-тегжейлі жобалау үшін бастапқы деректер. Құрылыс кезеңінде ЭӘБ жүйесіне үлес. Бекіту процесінде көмек.	Құрылыс мониторингі. Мүдделі тараптарды тарту. Пайдалану кезеңіне арналған ЭӘБ жүйесіне үлес. Эксплуатациялық ЭӘБ жүйесін жүзеге асыру үшін әлеуетті арттыру. КТҚ пайдалану бойынша техникалық даярлықтан өту.	Пайдалану кезеңінде ЭӘБ жүйесін күнделікті жүзеге асыру. Жаңа КТҚ-дағы жаңа процестерді ескере отырып, қолданыстағы басқару жоспарларын жаңарту.
Мердігер	Тендер барысында іріктеліп алынды. Егжей-тегжейлі жобалау мен құрылысқа жауапты.	МЭӘБЖ және қосалқы жоспарларды әзірлеу және жүзеге асыру. МЭӘБЖ орындалуын тексеру үшін қосалқы мердігерлердің мониторингі мен орнында аудиттерін жүргізу және нәтижелер туралы инженер-супервайзерге хабарлау. ҚОҚӘМ саласындағы кез келген мәселелер мен оқиғалар туралы жауапты инженерге дереу хабарлаңыз. Құрылыс аяқталғаннан кейін мердігер және оның технологиялық жеткізушілері ASEГ қызметкерлерін қондырғыны пайдалану және техникалық қызмет көрсету бойынша оқытады.	-

2.1 Құрылысқа дейін және құрылыс кезеңі

2.1.1 ASEГ аясындағы ЖІБ

ASEГ жобаны дайындауға, мердігерлердің жұмысын бақылауға және басқарушылық әлеуетті арттыруға көмектесу үшін ЖІБ құрады. Бұл басқару және бақылау жүйелерін әзірледі, сондай-ақ жұмыс барысын бақылауды қамтиды. ЖІБ тиісті органдардан егжей-тегжейлі жобаны әзірлеуді аяқтауға байланысты қандай қосымша экологиялық зерттеулер, биоәртүрлілікті зерттеу және мақұлдау қажет болуы мүмкін екенін анықтап, олардың орындалуын қамтамасыз етуі керек. Қажет болса, ЖІБ-ке, мысалы, экологиялық және әлеуметтік көрсеткіштер, мердігерлерді басқару және мониторинг бойынша әлеуетті арттыру қамтамасыз етілуі керек.

Құрылыс кезінде ЖІБ құзыретті тұлғасы мердігердің келісімшарттық міндеттемелерді орындайтындығын және жұмыстардың ұлттық заңнама мен ЕҚДБ талаптарына сәйкес келетіндігін тексеру үшін құрылыс алаңына үнемі барып тұруы керек. Бұл мердігерді басқару жүйесінің бөлігі, оны ЖІБ 1-өнімділік талабына сәйкес әзірлеуі керек. ЖІБ мониторинг шаралары барысында ASEГ-пен тығыз жұмыс істеуі керек.

ЖІБ ЕҚДБ талаптарына сәйкес есептілік жүйесін әзірлейді және келісілген кезеңділікпен ҚОҚӨМ мониторингін енгізу және жобаны іске асыру нәтижелері туралы есеп береді. Бұл өндірістегі жазатайым оқиғалардың саны және жазатайым оқиғалардан кейінгі шараларды қабылдау және ұқсас оқиғалардың қайталануын болдырмау үшін жасалған негізгі параметрлерді қамтуы керек.

ЖІБ АСЕГ-пен бірлесе отырып, құрылыс кезеңінде пайдалану кезеңі үшін ЭӘБ жүйесін әзірлейді. ЖІБ эксплуатациялық ЭӘБЖ және ЭӘБ жүйесін енгізу міндеті жүктелген қызметкерлердің осы функцияларды тиімді орындау үшін қажетті хабардарлық пен дағдыларға ие болуын қамтамасыз ету үшін АСЕГ-те әлеуетті арттырумен айналысады.

2.1.2 АСЕГ

Құрылысқа дейінгі кезеңінде АСЕГ (және қалалық әкімдік) түпкілікті жобаға кері байланыс бере алатын болады және бекіту процесінде көмек көрсете алады.

Құрылыс кезеңінде ЖІБ мердігердің мониторингін АСЕГ (және қалалық әкімдікпен) үйлестіруі тиіс. ЖІБ жұмыс кезеңінде ЭӘБЖ енгізу үшін АСЕГ әлеуетін арттырады (төменде толығырақ қараңыз). Құрылыс аяқталғаннан кейін АСЕГ қызметкерлері жаңа КТҚ-ын пайдалану бойынша техникалық дайындықтан өтеді.

2.1.3 Мердігер

Экологиялық және әлеуметтік принциптер мердігерді анықтау және онымен келісімшарт жасау процесінде біріктірілуі керек. Атап айтқанда, келесілерге назар аудару керек.

Тендерлік құжаттама, соның ішінде:

- Денсаулық және қауіпсіздік (ДҚ) критерийлері ЖІБ-ке мердігерлердің өкілеттіктерін тексеруге мүмкіндік береді, мысалы, ISO 45001 сертификаты, құрылыс жұмыстарын орындау үшін ұлттық тіркеу, ДҚ саясаты, дәнекерлеушілер мен кран операторлары сияқты негізгі қызметкерлердің біліктілігі, сондай-ақ ДҚ саласындағы басқаруға жауапты қызметкер(лер)дің біліктілігі.
- Тендерлік құжаттамада ЖІБ мердігерлердің өкілеттіктерін тексеруге мүмкіндік беретін экологиялық критерийлер болуы керек, мысалы, ISO 14001 сертификаты, экологиялық саясат, қызметкерлердің экологиялық біліктілігі, мысалы, экологиялық менеджментке жауапты адам(дар).
- Тендерлік құжаттамада ұлттық заңнаманы және ЕҚДБ-ның жалдау шарттарына, мысалы, жұмыс уақытына, үстеме жұмыс уақытына, мердігер қызметкерлері үшін шағымдарды қарау тетігіне қол жеткізуге қатысты талаптарын сақтау қажет екендігі көрсетілуі тиіс.

Келісімшарттық құжаттар, соның ішінде:

- Мердігердің экологиялық және әлеуметтік басқару жоспарын және қосалқы жоспарларын дайындау және жүзеге асыру.
- Арнайы рұқсат алу жағдайларын қоспағанда, жұмыстар күндізгі уақытта ғана орындалуы шарт.
- Құрылыс персоналы үшін ЖҚҚ қамтамасыз ету.
- Тек мердігерлер мен қосалқы мердігерлердің білікті қызметкерлеріне тиісті біліктілікті қажет ететін жұмыстарды орындауға рұқсат етіледі.
- Жұмыс барысы туралы мерзімді есептерге жазатайым оқиғалар (өліммен аяқталған, ауыр жарақаттар, контузиялар және салдары жоқ оқиғалар) статистикасын қосу.
- Мердігер және/немесе жеткізушілер негізгі инфрақұрылымды дұрыс пайдалану бойынша нұсқаулар беріп, пайдалануға беру кезеңінде АСЕГ персоналын оқытуды жүргізуі керек.
- Гендерлік зорлық-зомбылық пен қудалауға қатысты саясаттың, мінез-құлық кодексінің және мердігер қызметкерлерге арналған шағымдарды қарау механизмінің болуы немесе әзірленуі, оның шеңберінде шағымдар құпия түрде, қажет болған жағдайда, берілуі мүмкін.

Осы ЭӘБЖ ережелеріне сүйене отырып, мердігер құрылыс процесін, ұйымдастырушылық және объектіге тән экологиялық және әлеуметтік басқару шараларын егжей-тегжейлі сипаттайтын мердігердің ЭӘБЖ (МЭӘБЖ) дайындауы керек. Бұл мәселе бойынша қосымша ақпарат төмендегі 4.5-бөлімде берілген.

Құрылыс жұмыстарының МЭӘБЖ ережелеріне толық сәйкестігін қамтамасыз ету үшін мердігер құрылыс алаңында қоршаған ортаны қорғау және әлеуметтік мәселелер (ҚОҚӘМ) жөніндегі білікті менеджерді жалдауы керек. ҚОҚӘМ менеджері құрылысты күнделікті қадағалауды жүзеге асырады, ЭӘБЖ енгізуді бақылайды, МЭӘБЖ-де көрсетілгендей ықтимал сыни аймақтар үшін нақты нысандарды басқару жоспарларын дайындайды және күтпеген жағдайлар туындаған кезде түзету шаралары бойынша кеңес береді. Сонымен қатар, ҚОҚӘМ менеджері инженер-супервайзер үшін МЭӘБЖ енгізу барысы туралы тұрақты есептерді дайындауға жауапты болады.

ҚОҚӘМ менеджері сонымен қатар еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жоспарының (ЕҚӨҚБЖ) ережелеріне сәйкес жұмысшыларды тұрақты оқытуды қоса алғанда, еңбекті қорғау талаптарын үнемі орындауға жауапты болады.

2.2 Пайдалану кезеңі

2.2.1 ASEG аясындағы ЖІБ

ЖІБ жаңа инфрақұрылымды пайдалануға байланысты ҚОДҚ тәуекелдерін тексеру және мердігердің техникалық қызмет көрсету жоспарларын тексеру үшін ағынды суларды тазарту қондырғысын іске қосу кезінде қоршаған ортаға, денсаулық және қауіпсіздігіне (ҚОДҚ) ішкі аудит жүргізу ұсынылады.

2.2.2 ASEG

ASEG-тің ЭӘБ жүйесі ЭӘБЖ-де пайдалану кезеңінде анықталған экологиялық және әлеуметтік әсерлерді басқару және бақылау туралы ережелерді қамтуы керек. ASEG ағынды суларды тазарту операторы екенін ескере отырып, ЭӘБЖ-ді пайдалану кезеңінде күнделікті енгізу ASEG-ге жүктеледі деп күтілуде.

ASEG төтенше жағдайлар жоспары сияқты жаңа инфрақұрылымды қосу үшін тиісті басқару жоспарларын қайта қарап, жаңартуы керек.

3 ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ

3.1 ЭӘБ жүйесінің құрылымы

ASEG экологиялық және әлеуметтік басқару (ЭӘБ) жүйесін енгізуі қажет. Оның корпоративтік деңгейде және жобаның бүкіл өмірлік циклі бойына, соның ішінде ЭӘБЖ процесін сәтті жүзеге асыру және ҚОӘСӘБ процесі арқылы анықталған әсерді азайту шараларын қоса алғанда, ҚОҚӘМ-ін тиісті басқаруды қамтамасыз етудің жалпы мақсаты бар.

ASEG корпоративті деңгейде кейбір ҚОҚӘ басқару элементтерін енгізіп үлгерді, дегенмен бұл бірінші кезекте рұқсаттар мен лицензиялардың сақталуына назар аударады. ASEG-де ҚОДҚ мәселелерін қамтитын корпоративтік деңгейдегі экологиялық саясат бар, бірақ анық тұжырымдалған ҚОДҚ стратегиясы, тәртібі немесе бақылау парақтары жоқ және қоршаған ортаны басқару экологиялық саясатқа сәйкес компанияның барлық функцияларында толық реттелмеген сияқты.

Сондықтан ЭӘБ жүйесі халықаралық жақсы тәжірибе стандарттарына сәйкес жасалуы керек. ЭБ жүйесін қамту аясы кем дегенде КТҚ қамтуы керек, бірақ барлық ASEG операцияларын қамту үшін кеңейтілуі мүмкін.

ЭӘБ жүйесі - бұл ұйымдардың экологиялық және әлеуметтік тәуекелдерді және олардың қызметіне, өнімдері мен қызметтеріне байланысты әсерлерді анықтауға, басқаруға және азайтуға бағытталған жүйелі тәсілдемесі. Ол тұрақты тәжірибелерді ілгерілетуге, қолданыстағы ережелер мен стандарттардың сақталуын және мүдделі тараптармен жауапты және ашық өзара әрекеттесуді қамтамасыз етуге арналған. ЭӘБ жүйесі әдетте ұйымға өзінің экологиялық және әлеуметтік міндеттемелерін тиімді орындауға мүмкіндік беретін бірқатар саясаттарды, процедураларды және тәжірибелерді қамтиды. Ол ұйымның шешім қабылдау процестеріне және күнделікті операцияларына экологиялық және әлеуметтік мәселелерді біріктіру үшін негізді қамтамасыз етеді.

Төменде ISO14001 (экологиялық менеджмент) және ISO45001 (еңбекті қорғауды басқару) стандарттарына негізделген интеграцияланған ЭӘБ жүйесінің негізгі компоненттерінің құрылымы келтірілген, олар ASEG-тің нақты қажеттіліктері мен контекстіне, сондай-ақ қолданыстағы басқару тәжірибесіне бейімделуі керек. Негізінде, ЭӘБ жүйесі ҚОҚӘМ көрсеткіштерін үнемі жақсартуға баса назар аударуы керек. Ол жақсарту мақсаттарын белгілеуді, түзеткіш және алдын алу шараларын жүзеге асыру және ҚОҚӘМ тұрақты нәтижелеріне қол жеткізу үшін инновацияларды ынталандыруды қамтиды.

1. Саясат және міндеттемелер: ҚОҚӘМ басқару жүйесі ұйымның қоршаған ортаны қорғау, еңбек гигиенасы және қауіпсіздік техникасы бойынша міндеттемелерін сипаттайтын саясат туралы нақты және құжатталған мәлімдемеден басталады. Бұл саясат басшылықтың ең жоғары деңгейінде мақұлданып, бүкіл ұйымның назарына жеткізілуі керек. ASEG корпоративтік деңгейдегі ҚОҚӘМ саясатын (ҚОДҚ) қолданысқа енгізді, ол оның барлық бөлімшелерінде толығымен пайдалануы керек.
2. Жоспарлау: бұл компонент экологиялық аспектілерді, денсаулық пен қауіпсіздікке қауіп-қатерді, сондай-ақ компанияның қызметіне байланысты қауіптер мен мүмкіндіктерді, соның ішінде ағынды суларды тазарту операцияларын анықтауды қамтиды. Бұл сонымен қатар ҚОҚӘМ көрсеткіштерін жақсарту үшін мақсаттарды белгілеуді және оларға жету үшін іс-қимыл жоспарларын құруды қамтиды.
3. Жүзеге асыру және пайдалану: бұл компонент ҚОҚӘМ басқару жүйесін тиімді енгізу үшін қажетті процестерді, ресурстарды және бақылау құралдарын құруды қамтиды. Бұл рөлдерді, міндеттер мен өкілеттіктерді анықтауды, сондай-ақ тиісті оқыту мен байланыс арналарын қамтамасыз етуді қамтиды. Ұсынылған жоба аясында КТҚ ASEG, ең болмағанда, жобаны қадағалайтын корпоративтік деңгейдегі арнайы ҚОҚӘМ менеджерін және құрылыс және пайдалану кезінде ҚОҚӘМ-ді күнделікті басқаруға жауапты мекемедегі ҚОҚӘМ бойынша арнайы қызметкерлерін тағайындауы керек.
4. Құқықтық және басқа талаптар: жүйе қолданыстағы заңдарға, нормативтік актілерге және қоршаған ортаны қорғау, денсаулық сақтау және қауіпсіздік саласындағы басқа талаптарға сәйкестікті қамтамасыз етеді. Бұл заңнамадағы өзгерістерді бақылауды және сәйкестікті бағалау және кез келген сәйкессіздіктерді жою процедураларын белгілеуді қамтиды. ASEG-те қолданыстағы заңдарға сәйкестікті қамтамасыз ететін процедуралар бар, олар ЭӘБ жүйесі контекстінде ресімделуі керек.
5. Қауіптерді анықтау және тәуекелдерді бағалау: бұл компонент экологиялық аспектілерді, денсаулыққа қауіп-қатерлерді және ұйымның қызметіне, соның ішінде ағынды суларды тазарту қондырғысымен, байланысты қауіпсіздік тәуекелдерін анықтауға және бағалауға бағытталған. Бұл оқиғалардың ауырлығы мен ықтималдығын бағалауды және қауіптер мен тәуекелдерді азайту немесе жою үшін бақылау құралдарын енгізуді қамтиды.
6. Мақсаттар мен міндеттер: ҚОҚӘМ басқару жүйесі ұйымның саясатына сәйкес өлшенетін мақсаттар мен бағдарларды белгілейді. Бұл мақсаттарға қоршаған ортаға әсерді азайту, апаттар мен оқиғалардың алдын алу және қызметкерлердің денсаулығы мен әл-ауқатын

жақсарту кіруі мүмкін. Мысалы, ұсынылған ағынды суларды тазарту қондырғысы аясында ASEG ағынды суларды тазарту қондырғысынан ағынды сулар мен тұнбаларды барынша қайта пайдалануға ықпал ететін мақсаттар мен іс-шараларды белгілейтін ресурстарды басқару және сақтау жоспарын құруы ұсынылады.

7. Эксплуатациялық бақылау: бұл компонент ҚОҚӘМ саласындағы тәуекелдерді басқару және азайту үшін процедуралар мен бақылау құралдарын орнатуды қамтиды. Бұл ластанудың алдын алу, ресурстарды үнемдеу, қауіпсіз жұмыс әдістерін қамтамасыз ету және төтенше жағдайларға тиімді ден қою бойынша шараларды жүзеге асыруды қамтиды.
8. Оқыту, хабардарлық және құзыреттілік: жүйе қызметкерлердің ҚОҚӘМ саласында тиісті дайындықтан өтуін және олардың рөлдері мен міндеттері туралы хабардар болуын қамтамасыз етеді. Ол пайдалы қазбаларды барлау және өндіру қызметіне қатысатын персоналдың құзыреттілігін бағалауды және қолдауды қамтиды. ASEG жалпы ЭӘБ жүйесі саласында, атап айтқанда, ұсынылған жоба контекстінде КТҚ операцияларымен байланысты ҚОҚӘМ-ге қатысты өз әлеуетін арттыруы керек.
9. Байланыс және кеңес беру: бұл компонент ҚОҚӘМ мәселелері бойынша тиімді ішкі және сыртқы байланысқа баса назар аударады. Бұған ақпарат алмасу арналарын құру, қызметкерлер мен мүдделі тараптарды тарту, мәселелерді шешу және кері байланыс кіреді.
10. Тиімділікті бағалау: ҚОҚӘМ басқару жүйесі бақылау құралдарының тиімділігін бағалау және жақсарту мүмкіндіктерін анықтау үшін ҚОҚӘМ тиімділігін бақылау мен өлшеуді қамтиды. Бұған инспекциялар, аудиттер, оқиғаларды тергеу және талдау үшін тиісті мәліметтер жинау кіреді. Ұсынылған жоба аясында мердігерлер мен қосалқы мердігерлердің ҚОҚӘМ басқару тиімділігін бағалау процедураларын белгілеу маңызды аспект болып табылады.
11. Басқаруға шолу: бұл компонент ҚОҚӘМ басқару жүйесінің тиімділігін бағалау, жақсарту бағыттарын анықтау және қажетті ресурстарды бөлу үшін жоғары басшылықтың тұрақты шолуларын қажет етеді.

3.2 ЭӘБЖ жобасы

Жоғарыда сипатталғандай, ЭӘБ жүйесі және экологиялық және әлеуметтік басқару жоспары (ЭӘБЖ) - өзара байланысты, бірақ әртүрлі ұғымдар. ЭӘБ жүйесі - бұл ұйымның экологиялық және әлеуметтік міндеттерін басқаруға және оларды шешуге арналған кешенді құрылым немесе жүйе және ол жалпы ASEG-тың басқару жүйесіне біріктірілуі керек.

Алайда, ЭӘБЖ - бұл жалпы ЭӘБ жүйесінің бөлігі ретінде жасалған жобаға қатысты жоспары. ЭӘБЖ әдетте жоба басталғанға дейін немесе ерте кезеңдерде дайындалады және жобамен байланысты экологиялық және әлеуметтік салдарды жою үшін жүзеге асырылатын нақты әрекеттерді, жұмсарту шараларын және басқару процедураларын сипаттайды, мысалы, ҚОӘСӘБ процесі негізінде. ЭӘБЖ жобаның экологиялық және әлеуметтік талаптарға, соның ішінде заңды және реттеуші міндеттемелерге, саланың үздік тәжірибелеріне және мүдделі тараптардың үміттеріне қалай сәйкес келетіні туралы ұсыныстарды қамтиды.

Төменде ҚОӘСӘБ процесінде анықталған жеңілдету шараларын көрсететін ұсынылған жоба үшін ЭӘБЖ берілген. Бұл жоба үшін ASEG тарапынан қабылдануы және ҚОҚӘМ басқарудың жалпы мәнмәтінінде күшіне енуі керек. Құрылыс кезеңіне қатысты ЭӘБЖ аспектілерін жобаның құрылысына жауапкершілік жүктелген мердігерлер де қабылдауы және одан әрі дамыту керек.

3.3 Өзгерістерді басқару

Нақты жоба жоспарлары (ЭӘБЖ және МЭӘБЖ екеуі де) ағымдағы құжаттар болып табылады және қажет болған жағдайда түзетіліп, қайта қаралуы керек. Егер құжаттың немесе оның кез келген бөліктерін ауыстыру, өзгерту, алып тастау қажет болса немесе жаңа мәлімдемелерді қосу қажет болса, өзгерістер енгізілуі керек. Жоба мәртебесіндегі өзгерістер, жаңа рәсімдерді/әрекеттерді көрсету қажеттілігі (ішкі аудиттер/инспекциялар нәтижесінде), сондай-ақ заңдар мен нормативтік актілердегі өзгерістер жоспарларды қайта қарауға әкелуі мүмкін.

ЭӘБЖ және МЭӘБЖ-дер адаптивті басқаруды қамтамасыз ету үшін келесі іс-шаралар өткізіледі:

- Жоба алға жылжыған сайын оның мәртебесіне сәйкес жоспарларды қайта қарау және жаңарту. Жобадағы кез келген өзгерістер туралы негізгі ақпарат үнемі қайта қаралады және АСЕГ ҚОҚӘМ қызметкерлері мен мердігер басшылары жобаның нақты салдарын бақылау үшін құрылыс алаңына үнемі баратын болады.
- Құрылыс кезеңдері жүріп жатқанда, мердігерлермен және мүдделі тараптармен тұрақты өзара әрекеттесу кезінде ЭӘБЖ және МЭӘБЖ қызметі мен шараларын жүйелі түрде бағалау жүргізілетін болады. Сонымен қатар, ЭӘБЖ және МЭӘБЖ жаңарту үшін аудит нәтижелері мен бақылау деректерін талдауға назар аударылады. Бұл жоспарлар жобаның өмірлік циклінің әртүрлі кезеңдеріндегі ауқымына сәйкес сенімді және тиімді экологиялық және әлеуметтік басқаруды қамтамасыз ету үшін қажет болған жағдайда жаңартылады/толықтырылады.

4 САЛДАРЫН ЖҰМСARTY, БАСҚAPY ЖӘНЕ ЖETІЛДІPY ЖӨНІНДЕГІ ШAPAPAP

Келесі бөлімдерде сәйкесінше құрылысқа дейін, құрылыс және пайдалану кезеңдері үшін ҚОӘСӘБ процесінде анықталған ұсынылған жоба үшін ЭӘБЖ салдарын азайту, басқару және жетілдіру шаралары сипатталған. Төмендегі кестелер ҚОӘСӘБ есебінде ұсынылған жұмсарту кестелеріне сәйкес келеді.

4.1 Құрылысқа дейін және құрылыс кезеңі

Жобаға дейінгі дайындық және құрылыс кезеңі үшін ҚОӘСӘБ есебінде көрсетілген экологиялық және әлеуметтік салдарлар, сондай-ақ салдарларды жұмсарту, басқару және жетілдіру жөніндегі шаралар төмендегі кестеде келтірілген. Бұл жеңілдету шаралары құрылыс басталғанға дейін дайындалып, мердігердің ЭӘБЖ-де толық көрсетілуі керек.

Кестеде сондай-ақ тексеру құралдары, шараларды іске асыруға жауапты ұйым және оларды іске асыру мерзімдері көрсетілген. Салдарларды жұмсарту жөніндегі шараларды іске асыруға арналған шығындар құрылыс құнына енгізілуі тиіс.

Кесте 4.1: ҚОҚӘМ саласындағы салдарларды жұмсарту, басқару және жетілдіру жөніндегі шаралар

Ықтимал әсер / тәуекел немесе мәселе	Салдарын жұмсарту, басқару және жетілдіру жөніндегі шаралар	Тексеру құралдары	Жауапкершілік	Уақыты
Ландшафт және топография				
<ul style="list-style-type: none"> Топографияның өзгеруі. Сайттың сыртқы түрін «жасылдан» өнеркәсіптік пайдалануға өзгерту. Топырақ пен өсімдіктердің жоғарғы қабатын алып тастау. Сайттың сыртқы түрін «жасылдан» өнеркәсіпке өзгерту. 	<ul style="list-style-type: none"> Жер жұмыстарын барынша азайтатын және топографияның өзгеруін шектейтіндей егжей-тегжейлі дизайн және учаскенің орналасуы және жоспары (құрылысқа дейін) Алынған топырақтың жоғарғы қабатын басқа алынған материалдан бөліп, учаскені қалпына келтіру кезінде пайдалану үшін арнайы бөлінген жерде сақтау, мысалы, тұндырғыштар аймағында. Ағынды суларды тазарту қондырғысының айналасында жергілікті өсімдіктерден, ағаштардан және бұталардан буферлік аймақ жасау. Жергілікті өсімдіктерді пайдалана отырып, КТҚ учаскесіндегі көгалдандыру мен жасыл кеңістіктерді біріктіру. Түнде ағынды суларды тазарту қондырғысының көрінуін азайту үшін ойластырылған жарықтандыру дизайнын енгізу. 	<p>Учаскенің аяқталған орналасу жоспары</p> <p>Құрылыс кезінде топырақтың жоғарғы қабатын сақтауға арналған арнайы аймақ</p> <p>Көгалдандыру жоспары, соның ішінде буферлік аймақ және жарықтандыру стратегиясы</p>	<p>ASEG</p> <p>Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>
<ul style="list-style-type: none"> Қолданыстағы ағынды суларды тазарту қондырғысы алаңының бөліктерін және тұндырғыштарын қалпына келтіру 	<ul style="list-style-type: none"> Қауіпті құрылымдарды бұзып, бұзу қалдықтарынан жауапкершілікпен арылу. Алаңды қоқыс пен қатты тұрмыстық қалдықтардан/қоқыстардан тазалау. Тиісті органдармен бірлесе отырып, төтенше жағдайлар үшін қажет емес қолданыстағы тұндырғыштың бір бөлігін жабу және оңалту жоспарын жасаңыз. Жергілікті өсімдіктерді тазарту, көгалдандыру және қайта отырғызу іс-шараларын, сондай-ақ тұндырғыш аймағындағы табиғи дренажды қалпына келтіруді жоспарлау. Бұл жоспар да көрсетуі керек (бірақ шектелмейді): Қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар; Жер үсті суларының сапасына, геологиялық жағдайы мен жер асты суларының жағдайына мониторинг жүргізу; Құрылыстарды консервациялау немесе қалпына келтіру сәтіне дейін қажет болғанша тазартуға 	<p>Қолданыстағы ағынды суларды тазарту қондырғысын бұзу жоспары, соның ішінде бұзу қалдықтарын жою шаралары</p> <p>Тұндырғыштарды жабу жоспары</p>	<p>Мердігер</p> <p>ASEG</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>

	<p>арналған дренажды суды бұру жүйесі;</p> <ul style="list-style-type: none"> Сақтау және қалпына келтіру шараларын әзірлеу. Кредиторларға және басқа да негізгі мүдделі тараптарға жоспардың орындалу барысы туралы тұрақты есептерді ұсыну. 			
Геология және топырақ				
<ul style="list-style-type: none"> Топырақтың бұзылуы. Өсімдіктердің орнын ауыстыру және соған байланысты топырақ эрозиясының қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> Топырақ тұтастығының бұзылуын азайту үшін бақыланатын қазу әдістерін қолданыңыз. Алынған топырақтың жоғарғы қабатын басқа алынған материалдан бөліп, қайта пайдалану үшін арнайы бөлінген жерде сақтаңыз. Шайылуды азайту үшін алынған материалдарды мұқият өңдеу. Құрылыс және пайдалану кезінде топырақ эрозиясы мен шөгінділерді болдырмау шараларын қамтитын эрозия мен шөгінділерге қарсы жоспарды әзірлеу және жүзеге асыру. Бұған тұнба қоршауларын, шөгінді резервуарларын немесе шөгінді ұстағыштарды орнату және жаңбыр суын басқарудың тиісті әдістерін енгізу сияқты әдістер кіруі мүмкін. 	Аумақты құрғату, эрозия мен шөгінділермен күресудің аяқталған жоспары	ASEG Мердігер	Құрылыс басталғанға дейін
<ul style="list-style-type: none"> Топырақ сапасына әсер ететін көлік құралдарынан, майлардың және т.б. ластаушы заттардың түсу қаупі. 	<ul style="list-style-type: none"> Төгілудің алдын алу және онымен күресу бойынша шараларды жүзеге асыру. Төтенше жағдайлар жоспарларына ағып кетуді жою және тазарту процедураларын қосыңыз және тиісті қызметкерлерді оларды пайдалануға үйретіңіз. 	Төгілудің алдын алу және бақылау шаралары, сондай-ақ жалпы ЭӘБ жүйесі және/немесе МЭӘБЖ бөлігі ретінде нысандағы жұмысшыларды оқыту жоспары	ASEG Мердігер	Құрылыс басталғанға дейін
<ul style="list-style-type: none"> Химиялық заттармен жұмыс істеу және оларды объектіде сақтау кезінде ластаушы заттардың ағып кету қаупі. 	<ul style="list-style-type: none"> Отынның нысанда сақталуын барынша азайтыңыз. Жерүсті сақтауға арналған резервуарлар (ЖСР) тиісті мұнай тұзақтары орнатылған май өткізбейтін және топырақпен үйілген жерде орналасуы тиіс. Химиялық заттарды сыртқы ортаға түспеу үшін топырақпен үйілген жерде арнайы белгіленген сақтау орындарында ғана сақтаңыз. Химиялық заттармен жұмыс істейтін қызметкерлер ықтимал ағып кетуді болдырмау және оларға жауап беру үшін тиісті дайындықтан өтуі керек. Төтенше жағдайлар жоспарларына ағып кетуді жою және тазарту процедураларын қосыңыз және тиісті қызметкерлерді оларды пайдалануға үйретіңіз. 	<p>ЖСР және химиялық заттарды сақтауға арналған арнайы аймақтары бар құрылыс алаңының жоспары</p> <p>Құрылыстың авариялық жоспары әзірленді.</p> <p>Төгілудің алдын алу және бақылау шаралары, сондай-ақ жалпы ЭӘБ жүйесі және/немесе МЭӘБЖ бөлігі ретінде нысандағы жұмысшыларды оқыту</p>	ASEG Мердігер	Құрылыс басталғанға дейін

<ul style="list-style-type: none"> Құрылыс машиналары мен басқа жабдықтардан ластаушы заттардың ағып кету қаупі. 	<ul style="list-style-type: none"> Жабдықты нысаннан тыс жерде арнайы қызмет көрсету орындарында ұстауға тырысыңыз. Егер нысанда техникалық қызмет көрсету қажет болса, оны тек тиісті мұнай тұзақтары орнатылған май өткізбейтін және топырақпен үйілген жерде орындаңыз. 	<p>жоспары</p> <p>Жабдықтар мен көлік құралдарына қызмет көрсетуге арналған өткізбейтін аймақтары бар құрылыс алаңының жоспары</p>	<p>ASEG Мердігер</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>
<ul style="list-style-type: none"> Қатты және қауіпті қалдықтардың қоршаған ортаға түсу мүмкіндігі, бұл топырақ пен экожүйеге теріс әсер етуі мүмкін. 	<ul style="list-style-type: none"> Түзілетін қатты және қауіпті қалдықтар құрылыс алаңының аумағындағы арнайы жинау пункттерінде жиналып, жабық контейнерлерде сақталуы тиіс. Қалдықтарды сұрыптау кезінде жергілікті мүмкіндіктерге сәйкес қайта пайдалануға және қайта өңдеуге басымдық беріледі. Аумақтың қоқыстануын болдырмауға және қалдықтарды сұрыптау мен жинау рәсімдерін сақтауға бағытталған жұмыскерлерді (оның ішінде мердігерлерді) оқытуды жүргізу. Бөлмені тиісті күтіп ұстау қағидаларына сәйкес құрылыс алаңының аумағында қоқысты жүйелі түрде жинау. 	<p>Қатты және қауіпті қалдықтар үшін арнайы өткізбейтін аймақтары бар құрылыс алаңының жоспары.</p> <p>Төгілудің алдын алу және бақылау шаралары</p> <p>Төтенше жағдайлар жоспарларын дайындау және тиісті қызметкерлерді оқыту.</p>	<p>ASEG мердігері</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Ғимараттарды бұзу және/немесе тұрғындыштарды рекультивациялау жұмыстарының нәтижесінде ластаушы заттардың ықтимал шығарылуы. 	<ul style="list-style-type: none"> Кез келген бұзу жұмыстарын бастамас бұрын, асбест, ПХБ, қорғасын негізіндегі бояулар, жанармай, еріткіштер, тазалау құралдары, ауыр металдар және т. б. сияқты ықтимал ластаушы заттарды анықтау үшін бұзу алдында аудит жүргізіңіз. Әрі қарай бөлшектемес бұрын осы ластаушы заттарды алып тастаңыз. Қауіпсіз қайта пайдалануға немесе орнында қайта өңдеуге болмайтын құрылыс қоқыстары дереу алаңнан шығарылып, жергілікті ережелерге сәйкес тиісті түрде жойылуы керек. Жақын маңдағы топыраққа шайылып кету қаупін болдырмау үшін тек өткізбейтін жерлерде уақытша сақтау. ASEG тұндырғыштарының аумағын пайдаланудан шығару және оңалту жоспарын әзірлеу, соның ішінде: Тұндырғыштар оларды толтырмас бұрын, топырақтың жоғарғы қабатымен толтырылып, өсімдік жамылғысын қалпына келтірмес бұрын тұнбадан тазартылуы керек. Тұндырғыштардағы кез-келген ықтимал пластикалық қаптаманы учаске қалпына келтірілгенге дейін алып тастау керек. 	<p>Ағынды суларды тазарту қондырғысы алаңында және тұндырғыштарда жүргізілген бұзу алдындағы аудит (қажет болған жағдайда)</p> <p>Қолданыстағы ағынды суларды тазарту қондырғысын бұзу жоспары, соның ішінде бұзу қалдықтарын жою шаралары.</p> <p>Тұндырғыштарды жабу жоспары.</p>	<p>Мердігер</p> <p>ASEG</p> <p>ASEG</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>
<p>Климат және климаттың өзгеру аспектілері – парниктік газдар шығарындылары</p>				

<ul style="list-style-type: none"> Энергияны тұтыну және онымен байланысты парниктік газдар шығарындылары 	<ul style="list-style-type: none"> Ағынды суларды тазарту қондырғылары мен инфрақұрылымға энергияны үнемдейтін жобалау принциптерін енгізіңіз Сорғымен тарту, аэрация және басқа процестерге энергия шығынын азайту үшін қондырғының көміртегі ізін оңтайландырыңыз Құрылыс материалдарына енгізілген шығарындыларды қоса алғанда, тазарту қондырғыларын егжей-тегжейлі жобалау және пайдалану кезінде көміртегі ізін жан-жақты бағалаңыз. Нәтижелер тұтастай алғанда жобаның "көміртегі ізін" одан әрі төмендету бойынша жобалық бастамаларды негіздеу үшін пайдаланылуы мүмкін. 	<p>Энергия тиімділігі принциптері егжей-тегжейлі жобада көрсетілген және талқыланды.</p> <p>Көміртегі ізін бағалау егжей-тегжейлі дизайн негізінде аяқталды</p>	<p>ASEG Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>
<ul style="list-style-type: none"> Анаэробты өңдеу жүйесінен, құбырлардан және сақтау цистерналарынан метан биогазының ағуы. 	<ul style="list-style-type: none"> Метан деңгейін және ықтимал ағып кетуді үздіксіз бақылау үшін жетілдірілген газды бақылау және анықтау жүйесін орнатыңыз. Артық немесе пайдаланылмаған биогазды жағу үшін алау қондырғысын немесе жану жүйесін орнатыңыз, бұл толық жануды қамтамасыз етеді және бақыланбайтын метан шығарындыларының алдын алады. 	<p>Метан газын бақылау мен анықтаудың жетілдірілген жүйесі егжей-тегжейлі жобаға енгізілген.</p>	<p>ASEG Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>
Климат және климаттың өзгеру аспектілері - климаттың өзгеруіне төзімділік				
<ul style="list-style-type: none"> КТҚ инфрақұрылымына ықтимал әсері бар нысанда қардың тез еруі немесе қатты жаңбыр салдарынан су басу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> Инфрақұрылымды су тасқынынан қорғау үшін құрылыс кезеңінде де, пайдалану кезеңінде де тиімді болатын тұрақты дренаж және жаңбыр суын басқару жүйесі жобалануы керек. Жергілікті жағдайлар мен тарихи тенденцияларды ескеретін әдеттегі озық тәжірибемен салыстырғанда климаттың өзгеруіне байланысты талап етілетін шараларды арнайы ұлғайту қажет емес. Құрылыс кезеңіндегі төтенше жағдайларды жоспарлау күтпеген климаттық құбылыстар (мысалы, дауыл мен қатты жауын-шашын) жағдайында әрекет ету шараларын қарастыруы керек. 	<p>Климаттың өзгеруінен туындаған оқиғаларды ескере отырып, алаңдағы дренажды және жаңбыр суын басқару жоспары әзірленді</p>	<p>ASEG Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі Мердігер</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>
Жер үсті және жер асты су ресурстары				
<ul style="list-style-type: none"> Ландшафттық ойпаттардағы қардың еруі мен жер асты сулары топырақтың тұрақтылығына әсер етеді Жер қазу және алаңды тегістеу кезінде құрылыс 	<ul style="list-style-type: none"> Құрылыс алаңында тиісті дренажды жобалау және жоспарлау (құрылысқа дейін/ түпкілікті жобалау және құрылысты жоспарлау). 	<p>Климаттың өзгеруінен туындаған оқиғаларды ескере отырып, алаңдағы дренажды және жаңбыр суын басқару жоспары әзірленді</p>	<p>ASEG Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі Мердігер</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>

алаңындағы суға ластаушы заттардың түсу қаупі.				
<ul style="list-style-type: none"> Суды тұтыну Топырақ пен жер асты суларының ағынды сулармен/тазарту суымен ықтимал ластануы. 	<ul style="list-style-type: none"> Егер құрылыс алаңында бетон қоспалары зауыты орналасса, төгілудің алдын алу және бақылау бойынша барлық шаралар бетон қоспалары зауытына да қолданылатынына және мердігерлерді басқару жоспарларында көрсетілгеніне көз жеткізіңіз. Суды тұтынуды азайту және ластануды болдырмау үшін суды басқарудың тиісті әдістерін жүзеге асырыңыз. Қоршаған ортаға әсер ету қаупін болдырмау үшін қондырғыны қатты жерге орналастырыңыз. 	<p>ЭӨБ жүйесі мен МЭӨБЖ-де төгілудің алдын алу және бақылау шаралары</p> <p>Құрылыс кезеңіндегі ресурстарды басқару жоспары</p>	ASEG Мердігер	Құрылыс басталғанға дейін
Қоршаған ауаның сапасы, иісті қоса алғанда				
<ul style="list-style-type: none"> Нысандағы жұмысшыларға ДҚ әсеріне әкелетін шаңның пайда болуы 	<ul style="list-style-type: none"> Көлік қозғалысы кезінде шаңның пайда болуын азайту үшін төсемнің тиісті күйін сақтау. Ауадағы бөлшектерді ұстау үшін құрылыс жабдықтарында шаң жинағыштарды немесе сүзгілерді пайдалану. Құрылыс және ғимараттарды бұзу қалдықтарын тасымалдайтын жүк көліктерін жабу Жел эрозиясының алдын алу және шаңды азайту үшін материалдар қорын жабу. Шаңды басу үшін суды себу 	<p>ЭӨБЖ мердігері</p> <p>ASEG мердігерінің ҚОҚӘМ бойынша тұрақты мониторингі</p>	Мердігер ASEG	Құрылыс басталғанға дейін және құрылыс кезінде
<ul style="list-style-type: none"> Ағынды суларды тазарту қондырғысының құрылыс алаңында ауаның ластануына әкелетін көлік құралдарының шығарындылары 	<ul style="list-style-type: none"> Мүмкіндігінше шығарындылары аз немесе электр қуатымен жұмыс істейтін құрылыс жабдықтарын пайдалану. Өнімділікті оңтайландыру және шығарындыларды азайту үшін жабдыққа үнемі техникалық қызмет көрсету және баптау жұмыстарын жүргізу. Ескі жабдықты дизель отынының бөлшек сүзгілері сияқты шығарындыларды бақылау құрылғыларымен жаңарту. Жанармай шығынын азайту үшін операторлар арасында эко-көлік жүргізуді ынталандырыңыз. 	<p>Құрылыс кезеңіндегі ресурстарды басқару жоспары</p> <p>ЭӨБЖ мердігері</p> <p>ASEG мердігерінің ҚОҚӘМ бойынша тұрақты мониторингі</p>	Мердігер ASEG	Құрылыс басталғанға дейін және құрылыс кезінде
<ul style="list-style-type: none"> КТҚ-ның құрылыс алаңының жұмысшыларына және жақын маңдағы ауылдарға/тұрғын аудандарға әсер ететін иіс мәселелері. 	<ul style="list-style-type: none"> Иістің таралуын азайту үшін желдің төмен жылдамдығы және атмосфераның тұрақтылығы сияқты қолайлы ауа-райы кезеңдерінде тұндырғышты тазалау шараларын жоспарлау. Тұнбаны алып тастау және тасымалдау кезінде иісті газдардың бөлінуін азайту үшін вакуумдық тиегіштерді немесе жабық жүйелер жабдығын пайдалануды қарастырыңыз. 	<p>Тұндырғыштарды жабу жоспары аяқталды</p> <p>ЭӨБЖ мердігері</p>	Мердігер ASEG	Құрылыс басталғанға дейін және құрылыс кезінде

Шу				
<ul style="list-style-type: none"> Шулы жабдықтың (сорғылар, үрлегіштер және т.б.) айналасында шу оқшаулауының жеткіліксіздігі қаупі. 	<ul style="list-style-type: none"> КТҚ-ның егжей-тегжейлі жобасы: Шу деңгейі төмен жабдықты таңдау. Таңдау процесінде шу деңгейіне қатысты өндірушілердің сипаттамаларын қараңыз. Шулы жабдықты жұмыс аймақтарынан алыс орналастырыңыз немесе жабдықтың айналасына дыбыс өткізбейтін қоршаулар орнатыңыз. Құрылымның дірілдеуіне және шудың таралуына әкелуі мүмкін жабдық үшін діріл оқшаулағыш қондырғыларды немесе тығыздағыштарды орнатыңыз. Шу көздері мен жұмыс аймақтары арасында дыбыстық тосқауыл жасау үшін қабырғалар немесе қоршаулар сияқты физикалық кедергілерді орнатыңыз. Шу шығарындыларын қамту үшін шулы жабдықтың айналасында дыбыс өткізбейтін қоршауларды немесе бөлмелерді қосыңыз. Шулы жабдықтары бар бөлмелердегі шудың шағылысуы мен берілуін азайту үшін тосқауылдар мен қоршаулар үшін дыбыс сіңіретін қасиеттері бар материалдарды пайдаланыңыз. Шулы бөлмелердегі шу деңгейін бақылау және қолданыстағы нормалар мен стандарттарға сәйкестігін қамтамасыз ету үшін шуды бақылау жүйелерін пайдаланыңыз. 	<p>Шудан қорғау шаралары КТҚ-ның егжей-тегжейлі жобасында қамтылған және сипатталған</p>	<p>ASEG Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>
<ul style="list-style-type: none"> Құрылыс жұмысшыларының ДҚ әсер ететін машиналардың шуы 	<ul style="list-style-type: none"> Қозғалыс жылдамдығына шектеулер қойыңыз және жүргізушілердің қозғалыс жылдамдығына қатысты мінез-құлқын тексеріңіз. Құрылыс жұмыстарын күннің жарық уақытымен шектеңіз. Шу әсерінің ықтимал қауіптері және есту қорғанысын пайдаланудың маңыздылығы туралы жұмысшыларды хабардар ету және оқыту. Шудың жоғары деңгейіне ұшырауын азайту үшін жұмысшыларды құлаққаптар сияқты тиісті жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етіңіз. 	<p>Құрылыс кезінде жол қозғалысын ұйымдастыру жоспары</p> <p>Жұмысшыларды оқыту кестесін қоса алғанда, құрылыс кезіндегі еңбекті қорғау жоспары.</p>	<p>ASEG Мердігерлер</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін және құрылыс кезінде</p>
Флора				
<ul style="list-style-type: none"> Қолданыстағы өсімдіктерді сақтауға болатын КТҚ-ның болжамды учаскесіндегі 	<ul style="list-style-type: none"> Құрылыс жұмыстарын флораның тіршілік ету ортасына кері әсерін азайтуын ескеріп жоспарлаңыз. Құрылыс жұмыстарын кезең-кезеңімен орындау келесі аймаққа өтпес бұрын бір аймақтағы жұмыстарды аяқтауға мүмкіндік беруі керек; бұл 	<p>Құрылыс кезінде ҚОДҚ басқару жоспарларына биоәртүрлілікті (флора мен фаунаны) қорғау шараларын қосу.</p>	<p>ASEG Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі / қоршаған</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін және құрылыс кезінде</p>

аймақтарды анықтау мүмкіндігі.	<p>кедергілердің жалпы әсерін азайтады.</p> <ul style="list-style-type: none"> Құрылыс аяқталғаннан кейін бұзылған аумақтарды қалпына келтіру жоспарын, соның ішінде биоәртүрлілікті сақтау үшін тұндыру аймағын қалпына келтіру жоспарын жасау. 	<p>Аумақты абаттандыру және қалпына келтіру жоспары аяқталды.</p> <p>Тұндырғыштарды жабу жоспары аяқталды.</p>	ортаны қорғау жөніндегі кеңесшілер Мердігерлер	
<ul style="list-style-type: none"> Өсімдіктерді жою және/немесе зақымдау 	<ul style="list-style-type: none"> Өсімдік жамылғысы айтарлықтай жерлерде топырақтың тығыздалуын және оның бұзылуын азайту үшін шаралар қабылдаңыз. Алынған топырақтың жоғарғы қабатын басқа алынған материалдан бөліп, қайта пайдалану үшін арнайы бөлінген жерде сақтаңыз. Құрылыс машиналары мен жабдықтарының салмағын бөлу үшін уақытша жолдар немесе төсеніштер сияқты тиісті құрылыс технологияларын қолданыңыз. Эрозияны бақылау және өсімдіктердің өсуіне ықпал ету үшін ашық топырақ беттеріне мульча немесе органикалық материалдарды орналастырыңыз. Жақын маңдағы флораға әсер етуі мүмкін шөгінділердің ағып кетуіне жол бермеу үшін эрозияға қарсы жабындар немесе шөгінді кедергілер сияқты эрозияға қарсы шараларды жүзеге асырыңыз. Алаң жағдайларына сәйкес келетін жергілікті өсімдік түрлерін таңдап, жергілікті флораның биоәртүрлілігін қолдайтын мекендеу орындарын қайта жасаңыз. 	<p>Құрылыс кезінде ҚОДҚ басқару жоспарларына биоәртүрлілікті (флора мен фаунаны) қорғау шараларын қосу.</p> <p>Аумақты абаттандыру және қалпына келтіру жоспары аяқталды.</p> <p>Аумақты құрғату, эрозия мен шөгінділермен күресудің аяқталған жоспары</p> <p>Тұндырғыштарды жабу жоспары аяқталды.</p>	ASEG Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі / қоршаған ортаны қорғау жөніндегі кеңесшілер Мердігерлер	Құрылыс басталғанға дейін және құрылыс кезінде
Фауна				
<ul style="list-style-type: none"> Қолданыстағы мекендеу орындарын сақтауға болатын КТҚ-ның ұсынылған учаскесіндегі аймақтарды анықтау мүмкіндігі. 	<ul style="list-style-type: none"> Құрылыс жұмыстарын фаунаның тіршілік ету ортасының бұзылуын барынша азайтатындай етіп жоспарлаңыз, әсіресе сезімтал көбею немесе көші-қон маусымдарында. Қажет болса, шөгінділердің ағуы мен ластануын болдырмау үшін сулы-батпақты жерлер мен су ағындарының айналасында буферлік аймақтар мен шөгінділерді бақылау шараларын жүзеге асырыңыз. Құрылыс жұмыстарын кезең-кезеңімен орындау келесі аймаққа өтпес бұрын бір аймақтағы жұмыстарды аяқтауға мүмкіндік беруі керек; бұл кедергілердің жалпы әсерін азайтады. Құрылыс аяқталғаннан кейін бұзылған аумақтарды қалпына келтіру жоспарын, соның ішінде биоәртүрлілікті сақтау үшін тұндыру аймағын қалпына келтіру жоспарын жасау. 	<p>Құрылыс кезінде ҚОДҚ басқару жоспарларына биоәртүрлілікті (флора мен фаунаны) қорғау шараларын қосу.</p> <p>Аумақты абаттандыру және қалпына келтіру жоспары аяқталды.</p> <p>Аумақты құрғату, эрозия мен шөгінділермен күресудің аяқталған жоспары</p> <p>Тұндырғыштарды жабу жоспары аяқталды.</p>	ASEG Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі / қоршаған ортаны қорғау жөніндегі кеңесшілер Мердігерлер	Құрылыс басталғанға дейін және құрылыс кезінде

<ul style="list-style-type: none"> Өсімдіктер мен, мысалы, ұя салатын құстардың, тіршілік ету ортасын жою және/немесе зақымдау 	<ul style="list-style-type: none"> Фаунаға ең аз әсер ету күтілетін кезеңдерде шулы оқиғаларды жоспарлаңыз, мысалы, олардың белсенді кезеңдерінде түнгі түрлерден аулақ болыңыз. Жоғалған немесе зардап шеккен мекендеу орындарының орнын толтыру үшін жақын жерде балама мекендеу орындарын жасаңыз немесе жаңартыңыз. Тұндырғыштар аймағында зардап шеккен фауна түрлеріне қолайлы жаңа өсімдік аймақтарын, ұя салатын орындарды немесе жасанды баспаналарды жасау. Фаунаны қорғау шараларының маңыздылығы туралы құрылыс жұмысшыларына білім беру және оқыту және жұмысшылардың салдарларды жұмсарту талаптарын және фаунаға әсерін азайтудағы рөлін түсінуін қамтамасыз етіңіз. 	<p>Құрылыс кезінде ҚОДҚ басқару жоспарларына биоәртүрлілікті (флора мен фаунаны) қорғау шараларын қосу.</p> <p>Аумақты абаттандыру және қалпына келтіру жоспары аяқталды.</p> <p>Аумақты құрғату, эрозия мен шөгінділермен күресудің аяқталған жоспары</p> <p>Тұндырғыштарды жабу және оңалту жоспары аяқталды.</p>	<p>ASEG Егжей-тегжейлі жобалау агенттігі / қоршаған ортаны қорғау жөніндегі кеңесшілер Мердігерлер</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін және құрылыс кезінде</p>
Кірге жолдар және коммуналдық инфрақұрылым				
<ul style="list-style-type: none"> КТҚ салу кезеңінде көлік қозғалысының қарқындылығының артуына байланысты тозудың жоғарылауы 	<ul style="list-style-type: none"> ASEG тиісті органдармен бірлесе отырып, құрылыс басталғанға дейін ауыр жүк көлігі үшін кірге жолды тиісті жағдайда ұстауды қамтамасыз етеді. 	<p>Жолдарға техникалық қызмет көрсету жағдайды талдау негізінде құрылыс басталғанға дейін аяқталады.</p>	<p>ASEG</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p>
<ul style="list-style-type: none"> Қалдықтарды кәдеге жарату жөніндегі мердігерлер және/немесе мердігерлердің қосалқы мердігерлері тарапынан ҚБҚ-мен тиісінше жұмыс істемеу тәуекелі. 	<ul style="list-style-type: none"> ASEG қалдықтарды дұрыс өңдеу мен кәдеге жаратуды, сондай-ақ заң талаптарын сақтауды қамтамасыз ету үшін қалдықтарды кәдеге жарату бойынша мердігерлердің аудитін бекітеді және жүзеге асырады. Тиісті қызмет жеткізушілерімен диалогта қалдықтарды сұрыптауды, қайта пайдалануды және қайта өңдеуді мүмкіндігінше ынталандырыңыз. 	<p>Мердігердің аудит рәсімдері аяқталды (ЭӨБ жүйесі шеңберінде)</p> <p>Құрылыс қалдықтарын өңдеу жоспары аяқталды</p>	<p>ASEG</p> <p>Мердігерлер</p>	<p>Құрылыс кезінде</p>
Жеткізу тізбегі				
<ul style="list-style-type: none"> Жеткізу тізбегіндегі экологиялық, әлеуметтік және басқару тәжірибесіндегі әсер ету немесе бұзылу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> Жеткізу тізбегіндегі тәуекелдерді анықтау және азайту мақсатында экологиялық, әлеуметтік және басқару тәжірибесіндегі кешенді тексеруін жүргізу үшін ЭӨБ жеткізу тізбегіне әсері туралы хабардарлықты арттыру және әлеуетті арттыру үшін сатып алу бөлімдерін оқыту. ASEG жеткізу тізбегіне қойылатын талаптарды тендерлік және шарттық құжаттама мен процестерге біріктіреді, сондай-ақ шарттардағы тиісті тармақтар арқылы мердігерлер мен қосалқы мердігерлердің 	<p>Жеткізу тізбегінде және басқаруда ЭӨБ тәуекелдері бойынша тренинг аяқталды</p>	<p>ASEG Мердігерлер</p>	<p>Тендерді / сатып алуды өткізгенге дейін</p>

	қызметіндегі жеткізу тізбегінің тәуекелдерін бақылау құқығын өзіне қалдырады.			
<ul style="list-style-type: none"> • Материалдың қажетті рұқсаттарсыз карьерлерден келу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> • Толтырғыштар мен басқа да жергілікті құрылыс материалдарының заңды көздерден алынғанына және қоршаған ортаны қорғау, денсаулық және қауіпсіздік көрсеткіштеріне қатысты қажетті рұқсаттары бар екеніне көз жеткізу үшін тиісті тексеру жүргізіңіз. 	Жалпы ЭӘБ жүйесі шеңберінде әзірленген жеткізу тізбегіндегі тәуекелдерді бағалау тәртібі	ASEG Мердігерлер	Тендерді / сатып алуды өткізгенге дейін
<ul style="list-style-type: none"> • Заңсыз немесе тұрақсыз орман шаруашылығы іс-әрекеті нәтижесінде ағаш пен ағаштан жасалған бұйымдардың пайда болу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> • Ағаш пен ағаштан жасалған бұйымдарды FSC (Орманды басқару жөніндегі кеңес) таңбалауы сияқты халықаралық деңгейде танылған тұрақты ағаш сертификаттарымен қамтамасыз етуге тырысыңыз. Бұған көз жеткізу үшін тиісті тексеру жүргізу. 	Жалпы ЭӘБ жүйесі шеңберінде әзірленген жеткізу тізбегінің тәуекелдерін бағалау процедураларына енгізілген	ASEG Мердігерлер	Тендерді / сатып алуды өткізгенге дейін
Жұмысқа орналастыру				
<ul style="list-style-type: none"> • Жұмысшылардың келу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> • Мердігер Ақтөбе қаласы мен көрші ауылдардан жергілікті қызметкерлерді тартуға бағытталған жергілікті кадрларды іріктеу саясатын әзірлейді. 	Кадрларды іріктеу саясаты қолданысқа енгізілді. Еңбек кітапшалары.	Мердігер	Жұмылдыру және құрылыс кезеңі
Еңбек және жұмыс жағдайы				
<ul style="list-style-type: none"> • Жұмыс жағдайы және жалдау шарттары 	<ul style="list-style-type: none"> • ASEG жұмыс күшіне қойылатын талаптарды тендерлік құжаттамаға және құрылысқа қатысатын барлық мердігерлермен келісімшарттарға енгізуі тиіс. • ASEG мердігерлердің еңбек талаптарын сақтауын тексеру үшін аудит және тиімділік мониторингі процедураларын әзірлейді және жүзеге асырады. • Мердігер адам ресурстары саласындағы саясат пен рәсімдерді қамтитын Еңбек ресурстарын басқару жоспарын қабылдауға және енгізуге міндетті, онда ЕҚДБ талаптарына және Қазақстан заңнамасына сәйкес еңбек ресурстарын басқару тәсілдемесі баяндалады. Саясат пен процедуралар келесілерге қатысты тиісті талаптарды қамтиды және орындайды: <ul style="list-style-type: none"> i. кемсітпеу, тең мүмкіндіктер және бірдей жалақы. ii. балалар мен мәжбүрлі еңбектің алдын алу. iii. қауымдастық бостандығы және ұжымдық келіссөздер жүргізу құқығы. iv. мердігерлерді басқару. v. жалдау шарттары, соның ішінде жұмысқа қабылдау, жұмыс уақытының ұзақтығы, үстеме 	Еңбек ресурстарын басқару жоспары қолданысқа енгізілді. Қызметкерлерге кіріспе нұсқамалық. Шағымдарды тіркеу.	ASEG Мердігер	Құрылыс кезеңі

	<p>жұмыс уақытын ұйымдастыру және үстеме жұмыс үшін сыйақы, сондай-ақ үстеме жұмыс сұрауынан бас тарту құқығы.</p> <p>vi. жыныстық зорлық-зомбылыққа, жұмыс орнындағы қудалауға, жыныстық қанауға және қорлауға нөлдік төзімділік көрсету міндеттемесі.</p> <p>vii. шағымдарды қараудың ресми механизмі.</p> <ul style="list-style-type: none"> Шағымдарды қарау тетігін қоса алғанда, персоналды басқару саласындағы саясат пен рәсімдер барлық қызметкерлердің назарына жеткізілетін болады. Бұл құжаттарда ұлттық Еңбек және жұмыспен қамту заңнамасына және қолданылатын кез келген ұжымдық келісімдерге сәйкес жұмысшылардың құқықтары туралы нақты және түсінікті ақпарат болады. 			
- Қызметкерлердің шағымдарын қарау механизмі	<ul style="list-style-type: none"> Мердігер құрылысшыларға шағымдарды қараудың тиімді механизмін ұсынады және ШҚМ-дыны қосалқы мердігерлер мен жеткізушілер үшін қол жетімді етеді. ШҚМ құпиялылықты қамтамасыз ететін ЖЗҚ шағымдары туралы ережені қамтуы керек. Бұл механизм тиісті басқару деңгейін және жазасыз мүдделі тұлғалармен уақтылы кері байланысты қамтамасыз ететін түсінікті және ашық процесті пайдалана отырып, проблемаларды жедел шешуді көздеуі тиіс. Бұл механизм анонимді шағымдарды көтеруге және қарауға мүмкіндік беруі керек. Механизм заңға сәйкес немесе қолданыстағы төрелік рәсімдер шеңберінде қол жетімді болуы мүмкін басқа сот немесе әкімшілік қорғау құралдарына қол жеткізуге кедергі келтірмеуі немесе ұжымдық келісімдерде көзделген шағымдарды қарау тетіктерін алмастырмауы тиіс. 	Қызметкерлердің шағымдарын қарау тетігі қолданысқа енгізілді. Қызметкерлерге ШҚМ процедуралары туралы ақпарат берілді. Шағымдар құжатталған.	Мердігер	Жұмылдыру және құрылыс кезеңі
- Жұмысшыларға арналған тұрғын үй	<ul style="list-style-type: none"> Егер құрылыс кезеңінде жұмысшыларға арналған тұрғын үй берілсе, нысандар ЕҚДБ/Халықаралық қаржы корпорациясының «Жұмысшыларға арналған тұрғын үй: процестер мен стандарттар» нұсқаулығына сәйкес келетініне көз жеткізіңіз. 	Еңбек ресурстарын басқару жоспары қолданысқа енгізілді.	Мердігер	Құрылыс кезеңі
Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы				
Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы	<ul style="list-style-type: none"> ASEG өзінің жалпы еңбекті қорғауды басқару жүйесінің бөлігі ретінде құрылыс жобасы үшін еңбекті қорғау және қауіпсіздік саясаты мен процедураларын әзірлеп, бейімдеуі керек. ASEG еңбекті қорғау талаптарын тендерлік құжаттамаға және құрылысқа қатысатын барлық мердігерлермен келісімшарттарға қосуы керек. Еңбекті қорғау халықаралық стандарттарға сәйкес 	<p>Жобаға (ASEG) арналған еңбекті қорғауды басқару жүйесінің құрылымы және сатып алу құжаттамасында көрсетілген талаптар.</p> <p>Тендерлік құжаттаманың талаптары негізінде</p>	ASEG ЭӘБ жүйесіне, сондай-ақ тендерлік құжаттамаға және сатып алу құжаттарына интеграциялау	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p> <p>Құрылыс</p>

	<p>келетін еңбекті қорғауды басқару жүйелері бар компаниялардың пайдасына қойылатын талаптар (OHSAS 18001, ISO 45001 немесе соған ұқсас).</p> <ul style="list-style-type: none"> • ASEG мердігерлердің еңбекті қорғау талаптарына сәйкестігін тексеру үшін аудит және тиімділік мониторингі рәсімдерін әзірлеп, жүзеге асыруы керек. • Еңбекті қорғау саласындағы саясат пен рәсімдерді мердігер мен қосалқы мердігерлер әзірлейді және қабылдайды. ASEG саясат ережелерінің қабылдануын тексеріп, орындалуын бақылайтын болады. • Құрылыс жұмыстары басталғанға дейін мердігер жұмысшыларды құрылыс алаңына және кері тасымалдау рәсімдерін қоса алғанда, еңбекті қорғау мен қауіпсіздік техникасының нақты рәсімдерін әзірлейтін болады. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі рәсімдер еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі Нұсқаулық, сондай-ақ мердігерлердің иелігіндегі нақты жұмыстарға қатысты қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқаулықтар негізінде ЕҚДБ талаптарына сәйкес дайындалуы тиіс: ЕҚДБ-ның өнімділікке қойылатын талаптарын қалай іске асыруға болады (ebrd.com) Жабық кеңістіктегі қауіпсіз жұмыс: Ағылшынша Орысша Ақпараттық жазбасы BN01: Жер Асты және Өуе байланыстары Ағылшынша Орысша Жадынама BN02: Қауіпсіз Жер жұмыстары ағылшынша орысша Жадынама BN03: Асбест құбырларымен қауіпсіз жұмыс Ағылшынша Орысша Жадынама BN04: Мобильді қондырғылармен қауіпсіз жұмыс Ағылшынша Орысша Жадынама BN05: Қауіпсіз аумақ құру Ағылшынша Орысша . • Мердігер өз қызметкерлерінің еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәселелері бойынша біліктілігін арттыруды қамтамасыз етуге тиіс. • Мердігер санитариялық нормаларға сәйкес санитариялық үй-жайларды жабдықтандыруды қамтамасыз етуі тиіс. • ASEG мердігердің еңбекті қорғауды басқаруды 	<p>мердігерлер әзірлеген және жүзеге асырған құрылыстағы еңбекті қорғауды басқару жоспарлары.</p> <p>ASEG және мердігерлер атынан бөлінген қажетті ресурстар мен қызметкерлер</p>	<p>керек.</p> <p>Құрылыс кезінде жүзеге асыру үшін мердігерлер</p>	<p>кезінде</p>
--	---	---	--	----------------

	<p>қадағалауды қоса алғанда, құрылыс кезеңінде еңбекті қорғауды басқаруды үйлестіру және бақылау үшін кем дегенде бір штаттық қызметкерді тағайындауы керек.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Әрбір мердігерге тиісті жұмыс міндеттеріне сәйкес еңбекті қорғауды басқаруды қадағалау үшін кем дегенде бір менеджер тағайындалуы керек. • Мердігер шұғыл медициналық әрекет ету жоспарын ұсынады • Құрылыс алаңында жақсы жабдықталған алғашқы медициналық көмек көрсету пунктінің болуын қамтамасыз етіңіз және қызметкерлерді алғашқы медициналық көмекке үйретіңіз. • Құрылыс мердігерлері ASEG-ке барлық оқиғалар мен жазатайым оқиғалар туралы, сондай-ақ кем дегенде ай сайын үздіксіз жетілдіру шаралары туралы есеп беруі керек. Елеулі оқиғалар туралы дереу хабарлау керек. 			
<p>Электр қауіпсіздігіне байланысты ЕҚ және ҚТ саласындағы ерекше тәуекелдер.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Электр монтаждау жұмыстарына байланысты еңбекті қорғау және қауіпсіздік техника жөніндегі ережелер электр желілерін жылжыту жоспарына енгізілуі және тиісті мердігерлер шарттық міндеттемелер ретінде қолдануы тиіс. • Жоспарға еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі шаралар тұрғысынан, сондай-ақ көлік құралдары мен ауыр техниканың КТҚ алаңына қауіпсіз қозғалысын қамтамасыз ету үшін тасымалдау жөніндегі жұмыстар уақытына уақытша немесе тұрақты кіреберістерді дайындау қажеттілігі тұрғысынан, желілер өтетін КТҚ алаңына кірме жолға қатысты ережелер енгізілуі тиіс. Бұл жол қозғалысын ұйымдастыру жоспарының тиісті бөлімдерімен келісілуі керек. 	<p>Еңбекті қорғауды және кірме жолдағы көлік қозғалысын басқару жөніндегі ережелерді қоса алғанда, электр желілерін тасымалдау жоспары. Қажет болған жағдайда жол қозғалысын ұйымдастыру жоспарымен келісіледі.</p>	<p>ASEG ЭӘБ жүйесіне және тендерлік және сатып алу құжаттамасына енгізілсін.</p> <p>Мердігерлер құрылыс барысында орындайды.</p>	<p>Құрылыс басталғанға дейін</p> <p>Құрылыс барысында</p>
Халықтың денсаулығы мен қауіпсіздігі				
<ul style="list-style-type: none"> • Жұқпалы емес аурулардың пайда болу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> • ҚОЭСӘБ есебінің 8.1.5 және 8.1.6 бөлімдерінде сипатталған 	-	-	-
<ul style="list-style-type: none"> • Адамдар мен инфрақұрылымға жойқын әсер ете алатын бөгеттің бұзылу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> • ASEG бөгеттің тұтастығын және ұстап тұру URE резервуардың қауіпсіздігін бағалау үшін үшінші тарап ұйымын жаңа КТҚ-ты қолданар алдында өкіл етуі керек. Мұны қажетті тәжірибесі бар тәуелсіз білікті фирма жүргізуі керек және су қоймасы бөгетінің конструкцияларының қауіпсіз, КТҚ-тан алуға жарамды және болашақта пайдалануды қамтамасыз 	<p>Бөгеттің тұтастығы мен қауіпсіздігі бағаланды және талапқа сай жақсарту шаралары басталды.</p>	<p>ASEG</p>	<p>Ұсынылған су тазарту станциясының құрылысы басталғанға дейін мүмкіндігінше</p>

	етуі керек.			тезірек.
<ul style="list-style-type: none"> Жұқпалы аурулар 	<ul style="list-style-type: none"> Қауіпсіздік техникасы бойынша кіріспе нұсқамалық және қауіпсіздік техникасы бойынша тұрақты тренингтер аясында ЖЖБА қаупі және алдын алу әдістері туралы хабардар етіңіз. Мердігерлер мен қосалқы мердігерлер ұстануға тиісті мінез-құлық кодексын жүзеге асырыңыз. Жергілікті қауымдастықтарды шағымдарды қарау механизмінің жұмыс істеуі туралы хабардар етіңіз. Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу жоспарында көрсетілгендей, жобаға қатысты ақпаратты жергілікті қауымдастықтарға тарату 	Қауіпсіздік техникасы бойынша кіріспе нұсқамалық өткізілді. Мінез-құлық кодексі қабылданды. Сәйкессіздік туралы есептер Шағымдарды тіркеу. Отырыстардың хаттамалары.	Мердігер	Құрылыс кезеңі
<ul style="list-style-type: none"> Жазатайым оқиғалар қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> Трафик аз сағаттарда жолдарды мүмкіндігінше пайдалануды қамтамасыз ету үшін жобаның көлік әрекеттерін басқарыңыз. Жол қауіпсіздігі ережелерін, соның ішінде жылдамдық шектеулерін сақтаңыз. Көлік паркін үнемі тексеріп отыру сапар кезінде бұзылуды және кептелістерді немесе жазатайым оқиғалар қаупін болдырмайды. 	Қозғалыс және көлік жоспары бекітілді. Кіріспе нұсқамалық өткізілді. Сәйкессіздік туралы есептер. Жазатайым оқиғаларды тіркеу.	Мердігер	Құрылыс кезеңі
Жыныстық зорлық-зомбылық пен қудалау				
<ul style="list-style-type: none"> ЖЗҚ қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> Мердігер ЖЗҚ-ға нөлдік төзімділікті қамтитын жұмыскерлердің мінез-құлық кодексын қолданысқа енгізеді және ЖЗҚ-ны анықтау, оның алдын алу туралы хабардар етуді, ЖЗҚ-ға байланысты проблемалар мен шағымдар туралы хабарлауды көтермелеуді және т. б. қамтитын мердігер мен қосалқы мердігерлердің қызметкерлері үшін кіріспе нұсқама мен тренингтер өткізеді. 	Мінез-құлық кодексі дайындалды. Қызметкерлер арасында түсіндіру жұмыстары жүргізілді. Шағымдарды тіркеу.	Мердігер	Құрылыс кезеңі
Жерді иеліктен шығару және жерді пайдалану				
<ul style="list-style-type: none"> Құқықтар берілмеу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> ASEG 2023 жылғы 2 шілдеде Aseg, Ақтөбе жер қатынастары басқармасы және фермер арасында фермерді 02-036-164-435 учаскесіне жалдау шарты бойынша 3,1 га жерді алып қою туралы қол қойылған жазбаша келісімге сәйкес жер бөлуді қамтамасыз етеді. Келісімге сәйкес балама жер беріледі, зардап шеккен активтер толық қалпына келтіру құны бойынша өтеледі және барлық байланысты заңды шығындар ASEG-мен жабылады. 	Жалға алушымен келісім.	ASEG Ақтөбе жер қатынастары басқармасы	Құрылысқа дейін
Мәдени мұра				
<ul style="list-style-type: none"> Кездейсоқ табылу 	<ul style="list-style-type: none"> Мердігер құрылыс жұмыстары үшін кездейсоқ табылу процедурасын әзірлейді және бекітеді. Кем дегенде, ол мыналарды қамтиды: мәдени мұраны қорғаудың 	Құрылыс алаңындағы кездейсоқ табылу тәртібі.	Мердігер	Құрылыс кезеңі

	<p>құқықтық негіздері; кездейсоқ табылған жағдайда әрекет ету тәртібі; процедураны орындаудағы рөлдер мен міндеттер, сондай-ақ жоба қызметкерлерін, мердігерлерді және мемлекеттік мекемелерді қоса алғанда, барлық жұмысшыларға кіріспе нұсқаулық.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ASEG пайдалану және техникалық қызмет көрсету жұмыстары үшін кездейсоқ олжаларды іздеу процедурасын өзірлейді және бекітеді. 			
Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл және шағымдарды қарау тетігі				
<ul style="list-style-type: none"> • Жұртшылықпен өзара іс-қимыл және шағымдарды қараудың жедел тетігі 	<ul style="list-style-type: none"> • ASEG құрылыс кезеңіне ерекше назар аудара отырып, жобаны іске асырудың барлық кезеңдерінде мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспарын іске асыруға жауапты үйлестіруші ретінде тәжірибелі қызметкерді тағайындайды. 	Тәжірибелі қызметкер жобаны іске асыру барысында мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жөніндегі үйлестіруші болып тағайындалды.	ASEG	Құрылысқа дайындық

4.2 Пайдалану кезеңі

Пайдалану кезеңі үшін ҚОӘСӨБ есебінде көрсетілген экологиялық және әлеуметтік салдарлар, сондай-ақ салдарларды жұмсарту, басқару және жетілдіру жөніндегі шаралар төмендегі кестеде келтірілген. Кестеде сондай-ақ тексеру құралдары, шараларды іске асыруға жауапты ұйым және оларды іске асыру мерзімдері көрсетілген.

Кесте 4.2: ҚОҚӘМ саласындағы салдарларды жұмсарту, басқару және жетілдіру жөніндегі шаралар

Ықтимал әсер / тәуекел немесе мәселе	Салдарын жұмсарту, басқару және жетілдіру жөніндегі шаралар	Тексеру құралдары	Жауапкершілік	Уақыты
Ландшафт және топография				
КТҚ алаңының көрінісі	<ul style="list-style-type: none"> КТҚ-тың айналасындағы жергілікті өсімдіктерден, ағаштардан және бұталардан тұратын буферлік аймақты, сондай-ақ жергілікті өсімдіктерді пайдалана отырып, КТҚ-тың ландшафты дизайны мен жасыл кеңістігін сақтаңыз. 	Буферлік аймақ бекітілді	ASEG	Пайдалану кезеңі
Геология және топырақ				
<ul style="list-style-type: none"> Топырақ сапасына әсер ететін көлік құралдарынан, майлардан және т. б. ластаушы заттардың түсу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> Төгілудің алдын алу және онымен күресу бойынша шараларды жүзеге асыру. Төтенше жағдайлар жоспарларына ағып кетуді жою және тазарту процедураларын қосыңыз және тиісті қызметкерлерді оларды пайдалануға үйретіңіз. Құрылыс алаңында автокөлікке техникалық қызмет көрсетуді және жанармай құюды азайтыңыз. 	Төгілудің алдын алу және онымен күресу бойынша қабылданған шаралар Төтенше жағдайлар жоспарлары дайындалды және тиісті персоналды оқыту қамтамасыз етілді	ASEG	Пайдалану кезеңі
<ul style="list-style-type: none"> Топырақтың бұзылуы 	<ul style="list-style-type: none"> Топырақ тұтастығының бұзылуын азайту үшін бақыланатын қазу әдістерін қолданыңыз. Алынған топырақтың жоғарғы қабатын басқа алынған материалдан бөліп, қайта пайдалану үшін арнайы бөлінген жерде сақтаңыз. 	Бақыланатын жер жұмыстары әдістері жүзеге асырылуда Алынған топырақтың жоғарғы қабаты қайта пайдаланылады	ASEG	Пайдалану кезеңінің алдындағы және пайдалану кезеңі
<ul style="list-style-type: none"> Кездейсоқ топыраққа түсу қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> Отынның нысанда сақталуын барынша азайтыңыз. Жерүсті сақтауға арналған резервуарлар тиісті мұнай тұзақтары орнатылған май өткізбейтін және топырақпен үйілген жерде орналасуы тиіс. Химиялық заттарды сыртқы ортаға түспеу үшін топырақпен үйілген жерде арнайы белгіленген сақтау орындарында ғана сақтаңыз. Химиялық заттармен жұмыс істейтін қызметкерлер ықтимал ағып кетуді болдырмау және оларға жауап беру үшін тиісті дайындықтан өтуі керек. Төтенше жағдайлар жоспарларына ағып кетуді 	Төтенше жағдайлар жоспарлары дайындалды және тиісті персоналды оқыту қамтамасыз етілді Өртүрлі заттарды сақтауға қойылатын қолданыстағы талаптар	ASEG	Пайдалану кезеңі

	жою және тазарту процедураларын қосыңыз және тиісті қызметкерлерді оларды пайдалануға үйретіңіз.			
<ul style="list-style-type: none"> Жаңбыр суын дұрыс басқармау КТҚ-тың аумағынан ластаушы заттардың жақын маңдағы топыраққа түсуіне әкелуі мүмкін. 	<ul style="list-style-type: none"> Құрылыс және пайдалану кезінде топырақ эрозиясы мен шөгінділердің ағуын болдырмау шараларын қамтитын эрозия мен шөгінділерге қарсы жоспарды әзірлеу және жүзеге асыру. Бұған тұнба қоршауларын, шөгінді резервуарларын немесе шөгінді ұстағыштарды орнату және жаңбыр суын басқарудың тиісті әдістерін енгізу сияқты әдістер кіруі мүмкін. 	Эрозия мен шөгінділермен күресу жоспары жасалды	ASEG	Пайдалану кезеңі
<ul style="list-style-type: none"> Төмен сапалы ағынды сулар егістіктерде және т. б. пайдаланылса, топырақтың сапасына теріс әсер етуі мүмкін. 	<ul style="list-style-type: none"> Ағынды суларды қайта пайдалануға қолданылатын қатаң стандарттардың сақталуын қамтамасыз ету үшін ағынды сулардың сапасын бақылаңыз (жер үсті және жер асты суларына әсері туралы төмендегі бөлімді қараңыз). 		ASEG	Пайдалану кезеңі
<ul style="list-style-type: none"> Құрамында ластаушы заттар бар тұнба оны сақтайтын және/немесе тыңайтқыш ретінде пайдаланылатын жерлердегі топырақтың сапасына теріс әсер етуі мүмкін. 	<ul style="list-style-type: none"> Ауылшаруашылық мақсаттары үшін анаэробты әдіспен өңделген және кептірілген тұнбаларды елеуетті қайта пайдалануға қатысты қатаң стандарттарды сақтауды қамтамасыз ету үшін тұнба сапасын бақылаңыз. (жер үсті және жер асты суларына әсер ету туралы төмендегі бөлімдегі ақпаратты қараңыз). 		ASEG	Пайдалану кезеңі
Климат және климаттың өзгеру аспектілері – парниктік газдар шығарындылары				
<ul style="list-style-type: none"> Энергияны тұтыну және онымен байланысты парниктік газдар шығарындылары. 	<ul style="list-style-type: none"> Бүкіл КТҚ-да энергия тұтынуды бақылау және оңтайландыру үшін энергияны басқару жүйелерін қабылдап, жүзеге асырыңыз. Энергия үнемдеу, парниктік газдар шығарындыларын азайту және тұрақты пайдалану әдістері мәселелері бойынша КТҚ қызметкерлерін оқыту және хабардар ету бағдарламаларын жүзеге асыру. 	Энергия менеджменті жүйелері қабылданды Оқыту және хабардарлықты арттыру бағдарламалары ұсынылды	ASEG	Пайдалану кезеңі
<ul style="list-style-type: none"> Анаэробты қорыту қондырғылардан, құбырлардан және сақтау цистерналарынан метан биогазының ағуы. 	<ul style="list-style-type: none"> Ықтимал ағып кетулерді анықтау және түзету шараларын жүзеге асыру үшін биогаз инфрақұрылымы мен жүйелеріне, соның ішінде қақпақтарға, құбырларға, клапандарға және басқа жабдықтарға жүйелі түрде тексерулер мен аудиттер жүргізіңіз. Қондырғы персоналына ағып кетуді анықтауды, төтенше жағдайларға ден қоюды және 	Тұрақты аудиттер мен инспекциялар жүргізіледі Оқыту және хабардарлықты арттыру бағдарламалары ұсынылды	ASEG	Пайдалану кезеңі

	техникалық қызмет көрсету хаттамаларын қоса алғанда, биогазбен жұмыс істеудің тиісті рәсімдеріне оқыту жүргізіңіз.			
Климат және климаттың өзгеру аспектілері - климаттың өзгеруіне төзімділік				
<ul style="list-style-type: none"> Ақтөбе қаласында қардың жылдам еруі немесе қатты жаңбырдың ықтимал шамадан тыс жүктелуіне және КТҚ су басу қаупіне әкеледі. 	<ul style="list-style-type: none"> Алаңда дренаж және жаңбыр суын басқару инфрақұрылымының тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету. Егжей-тегжейлі жобалау және Төтенше жағдайларды жоспарлау, мысалы, URE резервуарына су бұру жүйесін тікелей айналып өтуді қоса алғанда, су тасқыны үшін тиісті шараларды қамтуы керек. Су тасқынымен қалай күресуге болатынын қоса алғанда, төтенше жағдайлар бойынша қызметкерлерді оқыту. 	<p>Нысанның тиімді дренажы және жаңбыр суын басқару жүргізіледі</p> <p>Төтенше жағдайларда іс-қимыл жоспары әзірленді</p> <p>Қызметкерлерді оқыту жүргізілді</p>	ASEG	Пайдалану кезеңі
Жер үсті және жер асты су ресурстары				
<ul style="list-style-type: none"> Қазақстан су тапшылығы бар ел екенін ескере отырып, ағынды суларды суару үшін қайта пайдаланбау ресурсты тиімсіз пайдалану болып табылады Жақын маңдағы егістіктерді суару үшін өңделген тұнбаны қайта пайдалану мүмкіндігі. 	<ul style="list-style-type: none"> ASEG ресурстарды басқару және сақтау жоспарын жасайды, соның ішінде: <ul style="list-style-type: none"> Тиісті фермерлерге және басқа да мүдделі тараптарға осы ресурстарды пайдалануға қатысты кеңес беру шараларын қоса алғанда, ағынды сулар мен тұнбаны тазарту қондырғыларынан қайта пайдалану жоспары. Жақын маңдағы егістіктерді суару үшін URE резервуарының ұстау жүйесі арқылы ағынды суларды тазарту қондырғыларынан тазартылған ағынды суларды қайта пайдалану мүмкіндіктерін зерттеңіз. Қоректік заттарды қайта пайдалану үшін жақын маңдағы егістіктерде тыңайтқыш ретінде қорытылған тұнбаны қайта пайдалану мүмкіндіктерін зерттеңіз ЕО-ның тиісті нұсқауларына сәйкес ағынды сулар мен тұнбаларды бақылау процедураларын қосыңыз. 	<p>Ресурстарды басқару және оларды сақтау жоспары әзірленді</p>	ASEG	Пайдалану кезеңі
<ul style="list-style-type: none"> Қорытылған тұнбаны тыңайтқыш ретінде қайта пайдаланудан бас тарту құнды қоректік заттарды тиімсіз пайдалану болып табылады. Жақын маңдағы егістіктерде қоректік заттарды тыңайтқыш ретінде қайта пайдалану 		<p>Ресурстарды басқару және оларды сақтау жоспары әзірленді</p>	ASEG	Пайдалану кезеңі

мүмкіндігі.				
<ul style="list-style-type: none"> Жоспар ауыл шаруашылығы үшін пайдаланылған тұнбаны қайта пайдалану болып табылады. Дегенмен, жеткізушілермен келісімшарттар жасалмағандықтан, өткізу қабілетінің жеткіліксіздігі қаупі бар. Сонымен қатар, балама немесе уақытша сақтау шешімдеріне, соның ішінде қорытылған және кептірілген тұнбаларға арналған орындары үшін жоспарлар әлі аяқталмаған сияқты. 	<ul style="list-style-type: none"> Ағынды сулар мен тұнбаны қайта пайдалану тұрғысынан, егер ағынды суларды тазарту қондырғыларының аумағында өткізу қуаты жеткіліксіз болса, өңделген тұнбаны уақытша сақтауға байланысты нұсқаларды және/немесе фермерлер немесе осы аймақтағы басқа пайдаланушылар қалдықтарды жинауға жеткіліксіз болса, ұзақ мерзімді сақтаудың балама шешімдерін зерттеу қажет. Жоспар шеңберінде уақытша немесе ұзақ мерзімді сақтау шешімдерін талдау қажет, олар тиісті билік органдарынан рұқсат алу шартымен тұндырғыштың ағымдағы алаңын немесе реттелетін резервуар түйіні (URE) қоймасының ағымдағы алаңын қамтуы мүмкін, сондай-ақ жақын маңдағы топыраққа, жер үсті және жер асты көздеріне әсер етуді азайту және бақылау бойынша тиісті шараларды қабылдау қажет. 	Ресурстарды басқару және оларды сақтау жоспары әзірленді	ASEG	Пайдалану кезеңі
<ul style="list-style-type: none"> Пестицидтерді қолдану 	<ul style="list-style-type: none"> Құрылыс алаңында пестицидтер мен гербицидтерді қолданудан аулақ болыңыз. 		ASEG	Пайдалану кезеңі
Шу мен дірілдің әсері				
<ul style="list-style-type: none"> Жұмысшыларға әсер ететін сорғылардың, үрлегіштердің және басқа жабдықтардың шуы 	<ul style="list-style-type: none"> Жабдықты оңтайлы күйде ұстау үшін техникалық қызмет көрсетудің тұрақты кестелерін орындаңыз, тозу немесе ақаулық салдарынан шу деңгейінің жоғарылау қаупін азайтыңыз. Қажет емес шу деңгейін төмендету үшін операторларды жабдықты дұрыс пайдалану әдістеріне үйретіңіз. Шу әсерінің ықтимал қауіптері және есту қорғанысын пайдаланудың маңыздылығы туралы жұмысшыларды хабардар ету және оқыту. Шудың жоғары деңгейіне ұшырауын азайту үшін жұмысшыларды құлаққаптар сияқты тиісті жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етіңіз. 	Тұрақты техникалық қызмет көрсету кестелері дайындалды және арнайы оқыту жүргізілді, сондай-ақ қорғау құралдары ұсынылды	ASEG	Пайдалану кезеңі
Флора				
<ul style="list-style-type: none"> Құрылыс алаңында өсімдіктерді қалпына келтіру және 	<ul style="list-style-type: none"> Алаң жағдайларына сәйкес келетін жергілікті өсімдік түрлерін таңдап, жергілікті флораның биоәртүрлілігін қолдайтын мекендеу орындарын 	Жергілікті өсімдіктер таңдалған және тазартылған	ASEG	Пайдалану кезеңі

биоөртүрлілік тұрғысынан жаңа мекендеу орындарын құру мүмкіндігі.	қайта жасаңыз. • Учаскениң ішінде және айналасында өсімдіктерді сақтау үшін тазартылған ағынды сулар мен өңделген тұнбаны пайдалануды қарастырыңыз.	ағынды сулар мен өңделген тұнбаны пайдалану мүмкіндіктері зерттелді		
Фауна				
• Құрылыс алаңында өсімдіктерді қалпына келтіру және биоөртүрлілік тұрғысынан жаңа мекендеу орындарын құру мүмкіндігі.	• Тіршілік ету ортасын қалпына келтіру жоспарына сәйкес жоғалған немесе зардап шеккен мекендеу орындарының орнын толтыру үшін жақын маңда балама мекендеу орындарын құруды немесе кеңейтуді жалғастырыңыз. Тұндырғыштар аймағында зардап шеккен фауна түрлеріне қолайлы жаңа өсімдік аймақтарын, ұя салатын орындарды немесе жасанды баспаналарды жасау.	Қалпына келтіру жоспарына сәйкес өсімдіктердің жаңа аймақтары айқындалды	ASEG	Пайдалану кезеңі
Кірме жолдар және коммуналдық инфрақұрылым				
• Қалдықтарды кәдеге жарату жөніндегі мердігерлер және/немесе қосалқы мердігерлер тарапынан қалдықтармен дұрыс жұмыс істемеу қаупі	• Қалдықтармен дұрыс жұмыс істеуді және оларды кәдеге жаратуды, сондай-ақ заңнама талаптарын сақтауды қамтамасыз ету үшін қалдықтарды кәдеге жарату бойынша мердігерлердің аудитін бекітіп, жүзеге асырыңыз. • Тиісті қызмет жеткізушілерімен диалогта қалдықтарды сұрыптауды, қайта пайдалануды және қайта өңдеуді мүмкіндігінше ынталандырыңыз.	Әлеуетті мердігерлерге аудит жүргізу Тиісті қызмет жеткізушілерімен сұхбат	ASEG	Пайдалану кезеңі
• Ресурстарды тұтынудың қажеттіліктен жоғары қаупі, бұл қоршаған орта мен климатқа қажет салдарлардан жоғары тарату желісінің шамадан тыс сұранысына әкеледі.	• Жобаның ресурстарын басқару және сақтау жоспарын әзірлеу және жүзеге асыру, оның жұмысында ресурстарды тиімді пайдалану мүмкіндіктері мен баламаларын үздіксіз анықтау үшін процедуралар мен әрекеттерді белгілеу, соның ішінде: ○ Энергия тиімділігі ○ Суды пайдалану тиімділігі ○ Материалдарды пайдалану тиімділігі ○ Қалдықтарды азайту және оларды қайта пайдалану және қайта өңдеу стратегиялары.	Ресурстарды басқару және оларды сақтау жоспары әзірленді	ASEG	Пайдалану кезеңі
Жеткізу тізбегі				
• Жеткізу тізбегіндегі экологиялық, әлеуметтік және басқару тәжірибесіндегі әсер	• Жеткізу тізбегіндегі тәуекелдерді анықтау және азайту мақсатында экологиялық, әлеуметтік және басқару тәжірибесіндегі кешенді тексеруін жүргізу үшін ЭӘБ жеткізу тізбегіне әсері туралы хабардарлықты арттыру және әлеуетті арттыру	Оқыту қамтамасыз етілді және әлеует құрылды	ASEG	Пайдалану кезеңі

ету немесе бұзылу қаупі	үшін сатып алу бөлімдерін оқыту.			
Жұмысқа орналастыру				
<ul style="list-style-type: none"> Қысқарту қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> ASEG жоспарланған қысқарту туралы шешім қабылданғанға дейін дереу, бірақ 60 күннен кешіктірмей, егер мұндай қысқарту 30 күндік кезеңдегі қызметкерлердің жалпы санының кемінде 10% әсер етсе, ЕҚДБ-ға хабарлауы және ТТ2 талаптарына сәйкес қысқарту жоспарын дайындауы керек. Егер жоспарланған қысқарту 30 күндік мерзім ішінде қызметкерлердің жалпы санының кем дегенде 25% - әсер етсе, ASEG ЕҚДБ-ға жоспарланған қысқартулардың кез-келгенін жасамас бұрын қысқарту жоспарын ұсынады. ASEG ASEG-тен тыс жұмыстан босатылған қызметкерлер үшін жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін анықтау үшін қалалық әкімдікпен ынтымақтасуы керек. 	Шығындарды қысқарту саясаты мен жоспары дайындалды. Ынтымақтастық жолға қойылды.	ASEG	Пайдалану кезеңі
- Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы				
Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы	<ul style="list-style-type: none"> ASEG ағынды суларды тазарту операциялары үшін OHSAS 18001 немесе ISO 45001 негізіндегі еңбекті қорғауды басқару жүйесін қабылдайды және жүзеге асырады. 	ASEG компаниясының КТҚ жұмысы үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік пен еңбекті қорғауды басқару жүйесі құрылды.	ASEG	Пайдалану кезеңі
Халықтың денсаулығы мен қауіпсіздігі				
<ul style="list-style-type: none"> Жазатайым оқиғалар қаупі 	<ul style="list-style-type: none"> ASEG жаңа КТҚ-ты жол қозғалысы мен тасымалдауды басқару жоспарына қосуы керек. 	Жол қозғалысын басқару жоспары жаңартылды. Жазатайым оқиғаларды тіркеу.	ASEG	Пайдалану кезеңі
Мәдени мұра				
<ul style="list-style-type: none"> Кездейсоқ табылу 	<ul style="list-style-type: none"> ASEG пайдалану және техникалық қызмет көрсету жұмыстарын жүргізу үшін кездейсоқ табылу процедурасын әзірлейді және қабылдайды 	Кездейсоқ табылу тәртібі орнатылды.	ASEG	Пайдалану кезеңі
Осал топтар				
<ul style="list-style-type: none"> Қызметтердің қолжетімсіздігі тәуекелі 	<ul style="list-style-type: none"> ASEG жобаны іске асыруға байланысты Тарифтердің ықтимал өсуінен кейін аз қамтылған үй шаруашылықтары үшін қызметтердің қолжетімділігін мұқият қадағалайтын болады. 	Тұрақты мониторинг нәтижелері бойынша жазбаша қорытындылар бар.	ASEG	Пайдалану кезеңі

4.3 Жабу және пайдаланудан шығару

Пайдаланудан шығару кезіндегі қоршаған ортаға, денсаулыққа және қауіпсіздікке әсері құрылыс жұмыстарын жүргізу кезінде анықталғандарға ұқсас және салдарларды азайту және мониторинг бойынша ұқсас шаралар қабылдануы тиіс. Сақтау резервуарларын, су қоймаларын және кәріз люктерін жабу адамдар мен жануарларға кездейсоқ су қоймасына немесе кәріз люкіне түсіп кетуіне немесе ішке кіріп, ішінде қалып қоюына қауіп төндірмеуі үшін тиісті түрде жүзеге асырылуы керек. Жұмыстарды бастамас бұрын пайдаланудан шығару кезінде бұзу жоспарын қоса алғанда, пайдаланудан шығару кезінде ҚОДҚ жөніндегі жеке жоспар әзірленуі тиіс.

4.4 ASEG салдарларды жұмсарту немесе басқарудың нақты жоспарларын жасауы тиіс

Жоғарыда келтірілген еsmr кестелері ҚОҚӘМ жобасын жалпы басқаруды қолдау үшін ASEG дайындауы керек және жоба үшін компанияның жалпы ЭӘБ жүйесіне біріктірілуі керек бірнеше нақты жоспарларға сілтеме жасайды. Төмендегі бөлімдер дайындалуы керек таңдалған негізгі жоспарларды қысқаша сипаттайды.

4.4.1 Қолданыстағы тұндырғыш аймағын жабу және оңалту жоспары

Ұсынылған жоба бойынша қолданыстағы 56 тұндырғыштың көпшілігі қажетсіз болады, өйткені тұнба анаэробты ашыту арқылы механикалық кептіруге және өңдеуге ұшырайды. ҚОӘБ атап өткендей, ұсынылған Ағынды суларды тазарту станциясының апаттық қажеттіліктері үшін бірнеше тұндырғыштар сақталуы керек.

Жақын арада ASEG қолданыстағы тұндырғыштарын төтенше жағдайлар үшін сақтауды жөн көреді және 56 тұндырғыштардың 24-ін сақтауды ұсынады. Sweco көптеген тұндырғыштарды сақтаудың қажеті жоқ деп санайды (5-6 жеткілікті). Сондықтан тұндырғыштарды пайдаланудан шығарудың кезең-кезеңімен тәсілі ұсынылады, яғни бастапқыда ASEG жаңа Ағынды суларды тазарту станциясының сенімділігі дәлелденгенше және сенімділікке қол жеткізілгенге дейін 24 тұндырғыштарды сақтайды, содан кейін ол одан әрі тұндырғыштарды пайдаланудан шығарады және төтенше жағдайлар үшін 5-6 тұндырғыштарды сақтайды. Қазіргі уақытта, тұндырғыштарды жабудың егжей-тегжейлі жоспары әзірленген/ұсынылған жоқ.

Сондықтан ASEG тиісті органдармен бірлесе отырып, төтенше жағдайлар үшін қажет емес **қолданыстағы тұндырғыштың аумағын жабу және оңалту жоспарын жасау керек.**

Бұл жоспар мыналарды қамтуы керек:

- Тұндырғыштарын пайдаланудан шығару кезеңділігі, оның ішінде мерзімдер, бюджет және уақыттың әр сәтінде қандай тоғандарды сақтау керек және қайсысын пайдаланудан шығару керек екендігі туралы негіздеме.
- Тоғандарды тазарту, көгалдандыру және жергілікті өсімдіктерді қайта отырғызу шаралары.
- Тұндырғыштарды тазарту қалай жүргізілетінін сипаттау (иістің таралуын азайту үшін желдің төмен жылдамдығы және атмосфералық тұрақтылық сияқты қолайлы ауа-райы жағдайларында тұндырғыштарды тазалауды жоспарлау ұсынылады және тұнбаны шығару және тасымалдау кезінде иіс газдарының шығуын азайту үшін жабық жүйелері бар вакуумдық машиналарды немесе жабдықты пайдалануды қарастыру ұсынылады).
- Тұндырғыштардағы табиғи дренажды қалпына келтірудің ықтимал шараларын зерттеу.
- Іс-шараларды өткізудің ұсынылатын мерзімдері. Бұл, мысалы, ағынды суларды тазарту қондырғыларының ұсынылған аумағын көгалдандырумен қатар жүзеге асырылуы мүмкін.
- Ұсынылған бюджет және жоспарды орындау бойынша міндеттер.

Қолданыстағы тұндырғыштарды қалпына келтіру - биоәртүрлілікті сақтау үшін көбірек табиғи мекендеу орындарын құру мүмкіндігі. Бұл жаңа ағынды суларды тазарту қондырғысының құрылысына байланысты өсімдік жамылғысының кейбір жағымсыз әсерлерін өтейді.

4.4.2 Тазартылған ағынды сулар мен тұрақтандырылған тұнбаларды қайта пайдалану жоспары

Ұсынылған КТҚ тұнбаны анаэробты ашыту әдісімен өңдейді, бұл қазіргі жағдайға қарағанда көптеген артықшылықтарға ие. Оларға энергия өндіру, иіспен күресу, тұнба көлемін азайту, қоректік заттарды алу және парниктік газдар шығарындыларын азайту жатады. Ұсынылған тұнбаны тұрақтандыру процесі ЕО-ның ағынды сулардың жауын-шашын жөніндегі директивасының (86/278/ЕЕС) талаптарына сәйкес келеді.

«Aquaget» ұсынысы ауыл шаруашылығында тыңайтқыш ретінде ағынды суларды тазарту қондырғыларынан сіңірілген тұнбаны пайдалану болып табылады. Ауылшаруашылықта пайдалану үшін жинауға дейін тазарту қондырғыларының аумағында тұнбаны қысқа мерзімді (2 апта бойы) сақтау орны ұсынылды Алайда, өңделген тұнбаның жеткілікті бөлінуін қамтамасыз етудің нақты жоспары ұсынылған жоқ.

Тазартылған дренаждар 2020/741 (ЕО) ережелерінде көрсетілген Ағынды суларды қайта пайдалану бойынша ЕО стандарттарына сәйкес келеді, сондықтан олар ауыл шаруашылығында қайта пайдалануға жарамды немесе қабылдаушы сулардағы су ортасына оң әсер етуі мүмкін.

Демек, ЭЭІЖ тазартылған **ағынды сулар мен ашыған тұнбаны қайта пайдалану жоспарын** әзірлеу бойынша әрекеттерді қамтиды. Бұл жоспардың жалпы мақсаты тұнбаны ауылшаруашылық мақсатта қайта пайдалану ниетін жүзеге асыру және барлық өңделген тұнбаны осылай қолдануға болмайтын жағдайда балама нұсқаларды зерттеу. Бұл жоспар АSEG-тің жалпы ЭӘБ жүйесі шеңберінде кәсіпорын деңгейіндегі кеңірек «ресурстарды басқару және сақтау жоспарының» бөлігі болуы мүмкін.

Сондықтан тазартылған ағынды сулар мен тұрақтандырылған тұнбаны қайта пайдалану жоспары кем дегенде төмендегілерді қамту керек:

- Тұнбаны тасымалдауға болатын аудан ішіндегі фермалар мен басқа пайдаланушыларды қоса алғанда, тұнбаны тұрақты негізде пайдалану үшін әлеуетті кандидаттарды анықтау. Тазартылған ағынды суларды қайта пайдалануға қатысты ұқсас талдау.
- Тұрақтандырылған тұнба мен тазартылған ағынды суларды пайдалануға жәрдемдесу үшін анықталған кандидаттармен өзара іс-қимыл жөніндегі жоспары.
- Ауыл шаруашылығында өткізудің бірнеше нұсқалары бар тұнбаның жалпы мөлшерін және қанша мөлшерін басқа жолмен қайта өңдеу керектігін бағалау.
- Егер осы аймақтағы фермерлер немесе басқа пайдаланушылар қалдықтарды жинаудың өткізу қуаты жеткіліксіз болса, өңделген шөгінділерді сақтау немесе кәдеге жарату баламаларын анықтау және зерттеу. Ықтимал теріс әсер ету, тасымалдау және сақтау құны және т.б. мәселелер тұрғысынан ықтимал орындарды, олардың оң және теріс жақтарын зерттеу (нұсқалар рұқсат етілген жағдайда қолданыстағы реттелетін резервуар түйіні (УРЕ) алаңын немесе тұндырғыштың ағымдағы алаңының бөліктерін қамтуы мүмкін).
- Потенциалды тасымалдау маршруттары және тұнбаны фермаларға тасымалдауға байланысты ықтимал жағымсыз әсерлерді бағалау, сондай-ақ жұмсарту шараларын ұсыну (мысалы, жол қауіпсіздігі мен иіске байланысты).
- Тұнбаны қайта пайдаланудың бизнес-моделі (әлеуетті табыс көздері, тасымалдау құны, қосымша құнмен әрі қарай өңдеу әлеуетін зерттеу және т.б.).
- Фермерлермен немесе басқа пайдаланушылармен тұнбаны пайдалану, мониторинг талаптарының сақталуын қамтамасыз ету және т. б. туралы келісімдерге қатысты.
- Қайта қолданар алдында тұнба мен ағынды суларды бақылауға қатысты талап (мониторинг жоспарын мына құжаттан қараңыз).

- Қажет болса, тазартылған ағынды суларды қайта пайдалану нұсқаларына қатысты ұқсас зерттеу.

4.4.3 Ағынды суларды тазарту қондырғысы жұмыстарының төтенше жоспары

Ұсынылған ағынды суларды тазарту қондырғысын пайдалану үшін төтенше жағдайлар жоспарын жасау қажет. Жоспардың мақсаты төтенше жағдайларда тиімді әрекет ету және тәуекелдерді азайту, сондай-ақ ең аз үзілістермен жұмыстың үздіксіздігін қамтамасыз ету болуы тиіс.

Төтенше жағдайлар жоспары әртүрлі төтенше жағдайлар, соның ішінде, бірақ олармен шектелмей әрекет ету үшін жасалуы керек:

- Электр қуатын өшіру
- Өрт және жарылыс қаупі
- Табиғи апаттар, соның ішінде құрылыс алаңындағы ықтимал су тасқыны немесе кәріз арқылы қалалық нәсер жүйесінің толып кетуі (сонымен қатар климаттың өзгеруінен туындаған оқиғаларды ескере отырып)
- Биогаз қондырғысымен және газды сақтаумен байланысты ерекше тәуекелдер, соның ішінде жарылыс қаупі.

Төтенше жағдайлар жоспарының схемасы мен мазмұны мыналарды қамтуы мүмкін, бірақ олармен шектелмейді:

- **Кіріспе және мақсат**, қысқаша шолу және төтенше жағдайларды жоюға қатысатын негізгі қызметкерлерді анықтау.
- **Төтенше жағдайдағы байланыстар**, ішкі және сыртқы мүдделі тараптардың, сондай-ақ төтенше жағдайлар қызметтерінің, агенттіктердің және жергілікті өзін-өзі басқару органдарының байланыс телефондары. Төтенше жағдайлар кезінде ішкі және сыртқы байланыс хаттамаларын анықтаңыз.
- Төтенше жағдайлар кезінде іс-әрекетті **ұйымдастыру**; рөлдер мен міндеттерді, сондай-ақ байланыс арналарын анықтау.
- **Тазарту қондырғыларына тән төтенше жағдайлардың ықтимал сценарийлерін бағалау**, оның ішінде тәуекелдерді бағалау және төтенше жағдайлар кезінде іс-әрекет шараларын анықтау. Мысалы, КТҚ су тасуы жағдайында айналма жолды қамтуы керек, мысалы, URE резервуарына. Әр сценарийге байланысты ықтимал әсерлер мен тәуекелдерді бағалаңыз.
- **Ресурстар мен жабдықтар**: өрт сөндіру жүйелері, төгілулерді оқшаулау жиынтықтары, жеке қорғаныс құралдары және апаттық қуат көздері туралы егжей-тегжейлі ақпаратпен төтенше жағдайларды жою үшін қажетті ресурстар мен жабдықтарды анықтаңыз. Апаттық жабдыққа тұрақты техникалық қызмет көрсету және тестілеуді қамтамасыз ету үшін шаралар қабылдаңыз.
- **Қызметкерлерді оқыту және жаттығуларды жоспарлау**. Қызметкерлерді төтенше жағдайларды жою процедураларына үйрету бағдарламаларын белгілеңіз. Төтенше жағдайлар жоспарының тиімділігін тексеру үшін тұрақты жаттығуларды жоспарлаңыз. Жинау пункттері мен маршруттарын қоса алғанда, эвакуациялау тәртібін әзірлеу

4.5 Нақты басқару жоспарларын мердігер әзірлеуі керек

2-тарауда айтылғандай, мердігер МЭӨБЖ-ді құрылыс процесінің егжей-тегжейлі сипаттамасымен, экологиялық және әлеуметтік басқарудың ұйымдастырушылық және объектіге тән шараларымен дайындауы керек. МЭӨБЖ және оның қосалқы басқару жоспарлары осы ЭӨБЖ ережелеріне негізделеді.

Құрылыс МЭӨБЖ жобасы инженер-бақылаушымен мақұлдағанға дейін басталмайды.

МЭӘБЖ келесі қосалқы жоспарларды қамтуы керек:

- Төтенше жағдайларға дайындықты қамтамасыз ету және олар кезінде іс-әрекет жоспары
- Қызметкерлердің шағымдарын қарау механизмін қамтитын еңбек ресурстарын басқару жоспары.
- Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жоспары (ЕҚӨҚБЖ)
- Учаскенің құрылу жоспары, соның ішінде алаңды дренаждау және жаңбыр суын басқару жоспары
- Ластанудың алдын алу және бақылау жоспары (қоршаған ауаның сапасын, шу мен дірілді, қалдықтарды басқару)
- Ауа сапасын басқару жоспары
- Су және энергетикалық ресурстарды басқару жоспары
- Қоғамдық денсаулық сақтау, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жоспары
- Жол қозғалысын басқару жоспары
- Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспары

Бұл жоспарлардың қысқаша мазмұны Негізгі мердігерлердің экологиялық және әлеуметтік басқару жоспарларына арналған 1-қосымшада келтірілген.

МЭӘБЖ және оның қосалқы басқару жоспарлары ағымдағы құжаттар болады, яғни олар құрылыстың жалғасқан сайын және нақты күтпеген мәселелер туындаған кезде жаңартылады және түзетіледі (өзгерістерді басқару туралы 3.3 тарауды қараңыз).

5 МОНИТОРИНГ ЖОСПАРЫ

5.1 ЭӘБЖ енгізу мониторингі

ASEG ЭӘБ жүйесі компоненттерінің тиімділігін ішкі бақылау процедураларын, сондай-ақ ЭӘБЖ жобасын іске асыру мен аяқтауды және ұсынылған жұмсарту шараларын қамтуы керек. Іс-шаралар ЭӘБ жүйесі және ЭӘБЖ енгізіліп жатқанын тексеру мақсатында жалпы ЭӘБ жүйесі шеңберінде ішкі аудит және бақылау рәсімдері түрінде көрсетілуі керек.

ЭӘБЖ мердігерлерінің міндеттеріне келетін болсақ, ASEG құрылыс мердігерлерінің ЭӘБ жүйесі процедураларын және ЭӘБЖ сәйкестігін тексеру үшін жалпы ЭӘБ жүйесі шеңберінде процедураларды енгізуі керек. Бұл тексеру мердігерлердің ҚОҚӨМ басқару жүйелерінің бақылау аудиттері және олардың өнімділігі, сондай-ақ ASEG мердігерлерінің ҚОҚӨМ оқиғалары және ЭӘБЖ-ге қатысты басқа да негізгі көрсеткіштер туралы тұрақты (ай сайынғы ұсынылатын) есептері арқылы жүзеге асырылуы мүмкін.

Мысалы, мердігерлердің жұмысын бақылау мердігерлер мен қосалқы мердігерлердің келісімшарт талаптарына сәйкес ЕҚҚТ талаптарын сақтауын, сондай-ақ қызмет көрсету және жеткізу келісімшарттарындағы арнайы тармақ ретінде жұмыс күшіне қойылатын талаптарды сақтауды қамтуы керек (бірақ онымен шектелмейді). ASEG сонымен қатар мердігерлер мен қосалқы мердігерлердің жоғарыда аталған талаптарға сәйкестігін белгілейтін ЕҚҚТ жөніндегі тұрақты инспекциялар арқылы сәйкестігін бақылайды.

5.2 Өндірістік экологиялық мониторинг

Өндірістік экологиялық мониторингтің жоспары ҚОӘСӨБ-дан туындайтын ұсынылған экологиялық мониторинг шараларын айқындайды. Онда ұсынылған жұмсарту шараларының тиімділігін бақылау және жұмыс кезінде КТҚ жобасының негізгі рецепторларға күтілетін оң әсерін тексеру үшін қажет ұсынылған бақылау шаралары көрсетілген. Бұл бақылау АСЕГ-тің міндеті болып табылады, бірақ қажет болған жағдайда мамандандырылған қызмет жеткізушілеріне аутсорсингке берілуі мүмкін.

Геология және топырақ

АСЕГ қазірдің өзінде компанияның рұқсаттарында көрсетілгендей санитарлық-қорғау аймағының (СҚА) шекарасында топырақ мониторингін жүргізуге міндетті. Бұл топырақ мониторингі жалғасады деп күтілуде.

Ағынды суларды тазарту қондырғыларының жұмысымен байланысты топыраққа байланысты негізгі қауіптерге тұнбаны өңдеу және сақтау жатады, бұл ағып кету және/немесе кездейсоқ төгілу нәтижесінде топыраққа әсер етуі мүмкін.

Ұсынылған жоба өңделген тұнбаны тыңайтқыш ретінде қайта пайдалануды қарастырады. Алайда, бұл әрекетті егжей-тегжейлі көрсететін жоспар жасалмаған, бірақ оны жасау керек (жоғарыдағы ЭӘБЖ кестелеріндегі «**Ағынды сулар мен тұнбаны қайта пайдалану жоспарын**» қараңыз). Осыған байланысты, егер белгілі бір аудандағы фермерлердің өткізу қуаты жеткіліксіз болса, тұнбаны уақытша немесе ұзақ мерзімді сақтау орындары көрсетілуі мүмкін. Сондықтан жоспарда тұнбаны сақтауға байланысты топырақтың ластанбауын қамтамасыз ету үшін осы қоймалардың жанында жыл сайынғы **топырақ мониторингіне қойылатын талаптар** да көрсетілуі керек. Бұл топырақ мониторингін шөгінділердің сапасын бақылаумен қатар жүргізген дұрыс болар еді (төменде қараңыз).

Ұсынылған топырақ мониторингі ЕО-ның тұнбаны қайта пайдалану жөніндегі директивасында көрсетілген параметрлерді қамтуы керек, [1А-қосымшасы - Топырақтағы ауыр металдар концентрациясының шекті мәндері](#).

Сонымен қатар, тұнбада оны тыңайтқыш ретінде қайта пайдалану мүмкіндігіне әсер ететін ластаушы заттар (мысалы, ауыр металдар) болуы мүмкін. Ағынды сулар мен тұнбаны қайта пайдалануға байланысты қажетті мониторинг төмендегі жеке бөлімде көрсетілген.

Климат және климаттың өзгеру аспектілері - парниктік газдар шығарындылары

Өзінің жалпы ЭӘБ жүйесі шеңберінде АСЕГ озық халықаралық тәжірибелер мен стандарттарға (мысалы, парниктік газдар хаттамасы) сәйкес КТҚ-ты қоса алғанда, оның қызметіне байланысты парниктік газдар шығарындылары туралы мониторинг пен есептіліктің келісілген схемасын әзірлеуі және жұмыс күйінде ұстауы тиіс.

Бұл жоба аясында мыналарды қамтуы керек:

- Өнімділіктің нақты деректері негізінде КТҚ процесіне, анаэробты қорыту және биогазды өндіруге және пайдалануға байланысты **1-қамту аясы** шығарындыларын бағалау;
- 1-қамту аясын бағалау шеңберінде метан деңгейін және ықтимал ағып кетулерді үздіксіз бақылау үшін белгіленген «жетілдірілген газды бақылау және анықтау жүйесінің» нәтижелеріне негізделген анаэробты қорыту / биогаз / ЖЭО қондырғысынан метан газының ағып кетуі туралы деректерді қосыңыз және көрсетіңіз.
- Энергияны (электр және жылу) тұтыну туралы нақты мәліметтер негізінде ағынды суларды тазарту процесіне байланысты **2-қамту аясының** шығарындыларын бағалау.

Парниктік газдар шығарындыларын бақылауға сүйене отырып, ASEG парниктік газдар шығарындылары туралы үнемі есеп беріп отыруы керек және нәтижелерді шығарындыларды азайту мақсаттарына жету барысын жақсарту және қадағалау үшін аймақтарды анықтау үшін пайдалануы керек. Бұл биогаз жүйесін бақылауды және ықтимал ағып кету деңгейін тіркеуді қамтуы керек.

Жер үсті және жер асты су ресурстары

ЭӨБЖ пайдалану аясы шеңберінде ASEG параметрлері мен шекті мәндеріне қойылатын нормативтік талаптарды нақты белгілей отырып, сондай-ақ сақталмаған жағдайда тиісті түзету шараларын айқындай отырып, жаңа ағынды суларды тазарту қондырғысында ағынды сулардың сапасын мониторингілеу бағдарламасын әзірлеуі тиіс. Мониторинг кіретін және шығатын ағынның сандық параметрлерін, сондай-ақ ағынның, кезеңдердің және шығатын ағынның сапалық параметрлерін қамтуы керек. Сапалық параметрлер бойынша мониторингке жататын қабылдаушы су объектісіне әсері. Бұл туралы келісілген уақыт аралығында хабарлау керек.

ASEG қазірдің өзінде КТҚ-тан келетін сулардың сапасына, URE резервуарында, сондай-ақ қабылдаушы Елек өзеніндегі судың сапасына мониторинг жүргізуде (ҚОӘСӨБ-нің бастапқы деректерін қараңыз). Бұл мониторинг ЕО-ның қалалық ағынды суларды тазарту жөніндегі Директивасында көрсетілгендей, ағынды сулар мен суды пайдаланудың ұлттық сапа стандарттарымен де, ЕО ағынды суларының сапа стандарттарымен де сәйкестендіру үшін ұсынылған ағынды суларды тазарту қондырғысы үшін жалғасуы керек. Ағынды сулар стандарттарының сақталуын және ағынды суларды тазарту қондырғысының оңтайлы жұмысын қамтамасыз ету үшін ЕО-ның ұлттық стандарттары мен ағынды сулар стандарттарына сәйкес ағынды сулардың сапасын үнемі бақылау қажет.

Ағынды сулар мен тұнбаларды қайта пайдалануға қатысты міндетті бақылау туралы ақпаратты төменде қараңыз.

Қоршаған ортаның сапасы - иісті бақылау

Жобаның қазіргі уақытта әсер ететін рецепторларға иіс әсерін жоюға оң әсерін тексеру үшін ASEG білікті кеңесшілермен бірлесе отырып, көзде және қазіргі уақытта зардап шеккен жерлерде, ауылдарда, иіс деңгейін анықтау, бағалау және тіркеу мақсатында **танылған әдістерге негізделген иістерді бақылаудың құрылымдық режимін әзірлеп, енгізуі** ұсынылады. ауылдар. Мониторинг режимін тәуелсіз адам немесе адамдар жүзеге асыруы керек және кем дегенде мыналарды көздеуі керек:

- КТҚ қызметіне байланысты ықтимал иіс көздерін және бағаланатын қабылдау аймақтарын анықтауды қоса алғанда, мониторингтің **мақсаттары мен қамту аясы**, бақылау кезеңділігі және бақылау науқандарының ұзақтығы.

- **Иістерді іріктеу және талдау әдістері** иіс деңгейін бағалау үшін қолданылатын әдістерді сипаттайды, олар динамикалық ольфактометрия сияқты сандық әдістерді қамтуы мүмкін, мұнда оқытылған адамдар (сарапшылар немесе иіскеушілер) бақыланатын зертханалық ортадағы иістердің қарқындылығын бағалайды. Қолданылатын әдістер тұрғысынан жүйелі және дәйекті болған жағдайда далалық тексерулер мен иіс қарқындылығы шкалалары сияқты қарапайым сапалы әдістер де қолданылуы мүмкін. Сонымен қатар, иістерді есепке алу журналдары мен шағымдардың тізілімдері жүргізілуі керек.
- **Мүдделі тараптарды тарту**, қолданыстағы ағынды суларды тазарту қондырғысынан ең көп зардап шеккен қауымдастықтардың өкілдерін қоса алғанда, иіс мониторингі режимін/жоспарын, тиісті орындарды, мерзімдерді және т.б. өзірлеу үшін материалдарды ұсыну үшін мүдделі тараптармен өзара әрекеттесуді сипаттау.
- **Деректерді түсіндіру және есеп беру**: мониторинг нәтижелерін қалай құжаттау, түсіндіру және пайдалану керектігін және қандай бақылау деңгейлері жақын маңдағы елді мекендерде иіс деңгейі қолайлы деңгейден асып кетсе, ықтимал азайту шараларын қабылдау қажеттілігін тудыруы керек екенін сипаттау.
- **Әсерді азайту жөніндегі әлеуетті шаралардың нобайы**: жоспарда қоршаған ортаға әсерді азайту жөніндегі әлеуетті шаралардың тізбесі қамтылуға тиіс, егер мониторинг иістермен проблемалар қозғалатын тұрғын аудандарда рұқсат етілген деңгейден асып кететінін көрсеткен жағдайда қаралуы және іске асырылуы мүмкін. Әсерді азайту жөніндегі шаралар тізбесі КТҚ-тағы иістерді бақылаудың және анаэробты ашытуды орнатудың ықтимал жүзеге асырылатын технологияларын қамтуы тиіс.

Жабық жұмыс ортасындағы шу мен діріл (ЕҚҚТ)

ASEG жұмысшылардың денсаулығы мен қауіпсіздігіне қатысты қолданыстағы ережелер мен стандарттардың сақталуын қамтамасыз ету үшін ағынды суларды тазарту қондырғысындағы, мысалы, үрлегіштері, сорғылары және т.б. бар ғимараттардағы шуды үнемі бақылау үшін автоматты шу детекторларын қолдануы керек.

Фауна

ҚОӨСӨБ URE резервуарынан ағызылатын жердегі төменгі фаунаның табиғаты мен деңгейін бағалау үшін Елек өзеніндегі негізгі зерттеулерді (гидробиологиялық зерттеу) қамтыды. Ағынды сулардың сапасын жақсарту арқылы ұсынылған ағынды суларды тазарту қондырғысының төменгі фаунаға күтілетін оң әсерін тексеру үшін тұрақты бақылауды жалғастыру қажет.

Негізгі гидробиологиялық зерттеу келесі бақылауды ұсынды:

Мониторинг бойынша ұсыныстар

Тазартылған ағынды суларды төгіп тастағаннан кейін түбіндегі қауымдастықтардың қалпына келуін бақылау үшін ірі құм мен қиыршық тастан бірдей түбіндегі шөгінділері бар станциялардан сынама алу ұсынылады:

1-станция - фондық концентрация

3-станция - ағынды сулардың ең үлкен әсері

7-станция - қалпына келтіру аймағында.

Зерттелетін учаскенің макрозообентосының таксономиялық құрамын алдын-ала талдау келесі ластану көрсеткіштерін ұсынуға мүмкіндік береді (**Ошибка! Источник ссылки не найден.**).

6.28-кесте: Ұсынылатын түрлер ластану көрсеткіші.

Түр индикаторы	Судың ластану дәрежесі
Ruptilidae Hydroptilidae	Таза
Baetidae майшыбыны	
Odonata инеліктері	
Hydropsychidae копеподтары	Аздап ластанған
Tubificidae Олигохеттері	Ластанған

Sweco келесі бақылау жиілігін ұсынады:

- Жыл сайын пайдалану басталғанға дейін (базалық көрсеткіштерді тексеру үшін).
- Жыл сайын жаңа ағынды суларды тазарту қондырғысы жұмыс істеген алғашқы 3 жыл ішінде.
- Осыдан кейін екі жылда бір рет.

Ағынды сулар мен қорытылған тұнбаны қайта пайдалану

ЭЭІЖ-де көрсетілгендей, ASEG осы құнды ресурстарды қайта пайдалануды жеңілдету және іске қосу мақсатында **«Ағынды сулар мен тұнбаларды қайта пайдалану жоспарын»** жасау ұсынылады. Бұл жоспар төмендегілерге сәйкес ағынды сулар мен тұнбаның сапасын бақылау процедураларын қамтуы керек:

Суару үшін ағынды суларды пайдалану

ҚОӘСӘБ-нің 8.1.4-тарауына сәйкес, жобалық параметрлерге сүйене отырып, жаңа ағынды суларды тазарту құрылғысының ағынды сулары ЕО-ның суды қайта пайдалану жөніндегі нұсқаулығында көрсетілген ЕО-ның әлемдегі ең жоғары болып табылатын А дақылдар санатына (су сапасының ең жоғары деңгейі) сәйкес келетін ОБҚ мен ЖЕКЗ-ға қатысты суды қайта пайдалануға қойылатын минималды талаптарына сәйкес келеді. Алайда, ауыл шаруашылығы үшін суды қайта пайдалану қалған патогендерге (E. coli, легионелла және т.б.) қатысты ЕО регламентінің талаптарына және суды қайта пайдалану жөніндегі ЕО нұсқаулығында көрсетілген қатаң мониторинг талаптары расталған жағдайда жүзеге асырылуы тиіс.

Суаруды пайдалану алдында ағынды сулардың мониторингі ЕО суды қайта пайдалану директивасына сәйкестігін анықтау үшін жобалануы керек, оның ішінде [1-қосымша – Пайдалану және ең аз талаптар](#).

Ауылшаруашылықта пайдалану үшін өңделген тұнбаны пайдалану

Ауылшаруашылықта пайдаланумен байланысты тұнбаны кез келген қайта пайдалану ластаушы заттардың болуына және өсімдіктердің қоректік заттарға қажеттіліктерін ескере отырып, сондай-ақ ЕО тұнба жөніндегі Директивасына сәйкес қабылдаушы топырақтың, жер үсті және жер асты суларының сапасының нашарлауына жол бермеу үшін алдын ала мониторингтен өтуі керек.

Сондықтан ASEG [ЕО тұнба директивасының 1- және 2-қосымшаларында](#) көрсетілген тұнбаны қайта пайдалану және топырақ сапасы стандарттарына сәйкес келуін қамтамасыз ету үшін тұрақты тұнбаны бақылау және қабылдаушы топырақ рецепторларын бақылау режимін әзірлеуі керек, мысалы;

- Топырақтағы ауыр металдар концентрациясының мәндерін шектеңіз
- Ауыл шаруашылығында пайдалану үшін тұнбадағы ауыр металдар концентрациясының мәндерін шектеңіз
- Ауыл шаруашылығы алқаптарына жыл сайын енгізілуі мүмкін ауыр металдардың мөлшері үшін шекті мәндер 10 жылдағы орташа көрсеткішке негізделген.

- 2-қосымшада тұнбаларды, топырақты талдауға, сондай-ақ сынама алу және талдау әдістеріне қатысты ережелер

Сонымен қатар, ASEG ағынды сулар мен тұнбаларды қайта пайдаланудың егжей-тегжейлі тізілімін жүргізуі керек, соның ішінде:

- Ауыл шаруашылығында пайдалану үшін өндірілетін және жеткізілетін сәйкесінше ағынды сулар мен тұнбаның көлемі.
- Қоректік заттар мен ластаушы заттарды қоса алғанда, ЕО тұнбаға қатысты директивасында белгіленген параметрлерге сәйкес тұнбаның құрамы.
- Қайта қолданар алдында орындалатын тұнбаны өңдеу түрі.
- Тұнба пайдаланушыларының есімдері мен мекен-жайлары және тұнба қолданылатын жер.
- URE резервуарынан суаруды пайдаланушылардың есімдері мен мекен-жайлары, сондай-ақ пайдаланылған су ауқымы.

Осал топтар

ASEG жобаға байланысты тарифтердің ықтимал көтерілуінен кейін табысы төмен үй шаруашылықтары үшін бағаның қолжетімділігін мұқият қадағалап отыруы керек. Мүдделі тараптармен үнемі өзара әрекеттесу осал үй шаруашылықтарына қатысты қолжетімділік мәселелері бойынша уақтылы ақпарат беру үшін маңызды болады. Сонымен қатар, мониторинг і) табысы төмен үй шаруашылықтары арасындағы өтелмеген төлемдер және II) ASEG тұтынушы бөлімінің деректері негізінде тарифтерді төлеуге байланысты тұтынушылардың шағымдары сияқты көрсеткіштерді қамтуы керек.

5.3 ЖЭК тиімділік көрсеткіштері мен ЕҚДБ алдында есептілік

ASEG ЕҚДБ-мен келісілген іс-қимыл жоспарларын және осы ЭӨБЖ іске асыруға қатысты тиімділіктің негізгі көрсеткіштерін (ТНК), сондай-ақ ұсынылған мониторинг жоспарына негізделген экологиялық тиімділіктің негізгі көрсеткіштерін қамтуы тиіс құрылыс және пайдалану кезеңдеріндегі ҚОҚӘМ нәтижелері туралы Банкке тұрақты есептерді ұсыну деңгейін, нысанын және кезеңділігін келісуі тиіс.

ЕҚДБ алдындағы есеп беру сонымен қатар КТҚ қызметіне қатысты «жасыл» экономикаға көшу (ЖЭК) тиімділігінің келесі ТНК қамтуы керек, төмендегі кестені қараңыз.

Кесте 5.1: ЕҚДБ алдында есеп беру үшін ЖЭК тиімділігінің негізгі көрсеткіштеріне шолу

ТНК	Өлшем бірлігі	Жиілігі
Тазартылған ағынды сулардың көлемі	м ³	Тоқсан сайын және жыл сайын
КТҚ-дағы жалпы энергия шығыны (жылу және электр энергиясы)	кВтсағ	Тоқсан сайын және жыл сайын
Теплоэлектрогенерация (биогаз) қондырғысы (жылу және электрэнергиясы) арқылы құрылыс алағындағы энергия өндірісі. Сондай-ақ, экспортталатын немесе жоғалған энергиямен салыстырғанда КТҚ ішінде алаңнан тыс жұмсалған энергияны да көрсетіңіз.	кВтсағ	Тоқсан сайын және жыл сайын
Ауыл шаруашылығы мен ландшафты дизайнда қайта пайдаланылатын ағынды суларды тазарту қондырғысынан тұнба мөлшері	тонна жылына	Тоқсан сайын және жыл сайын
Суару үшін қайта пайдаланылатын тазарту құрылыстарынан ағынды сулардың көлемі	м ³	Тоқсан сайын және жыл сайын

1-ҚОСЫМША: НЕГІЗГІ МЕРДІГЕРДІҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК БАСҚАРУ ЖОСПАРЛАРЫ

Мердігер жоғарыда айтылғандай құрылысты басқарудың бірнеше жоспарын дайындайды. Негізгі мердігерлердің экологиялық және әлеуметтік басқару жоспарларының жалпы мазмұны келесі бөлімдерде берілген.

Төтенше жағдайлар кезінде іс-әрекет жоспары (ТЖІЖ)

Анықтамалар мен қысқартулар тізімі

1-бөлім. Кіріспе

1.1 Жалпы шолу

1.2 Қамту аясы мен мақсаттары

1.3 Заңды және басқа талаптар

1.3.1 Қолданылатын қазақстандық заңдар мен стандарттар

1.3.2 Қолданылатын халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтар

1.4 Мүдделі тараптармен консультация

2-бөлім. ТЖІЖ мақсаттары

2.1 Төтенше жағдайларға дайындықты қамтамасыз ету және олар кезінде іс-әрекет мақсаттары

2.2 Рөлдер мен міндеттер

2.2.1 Басқару жоспарын жүзеге асыру үшін негізгі рөлдер мен жауапкершілік

2.2.2 Негізгі интерфейстер (мысалы, ЕҚҚТ басқару)

3-бөлім. Қолданыстағы орта және операциялық әсер

3.1 Төтенше жағдайларға дайындықты қамтамасыз ету және олар кезінде іс-әрекет мақсаттары

3.2 Жұмыс сипаттамасы

3.3 Болжамды тәуекелдер мен қауіптер

4-бөлім. Салдарларды жұмсарту шаралары және басқарушылық бақылау

4.1 Басқарушылық бақылау құралдарына шолу

5-бөлім. Мониторинг және есеп беру

5.1 Мониторингке қойылатын талаптарға шолу

5.2 Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері

5.3 Мониторинг бойынша негізгі іс-шаралар

5.4 Мониторинг бағдарламасы

5.5 Қызмет нәтижелері туралы есеп беру және шолу

5.6 Түзету іс-шаралары

5.7 Мониторинг деректерін жариялау

6-бөлім. Оқыту

6.1 Кіріспе нұсқамалық

6.2 Жұмыс бойынша кәсіптік даярлау

Сілтемелер

Еңбек ресурстарын басқару жоспары

Анықтамалар мен қысқартулар тізімі

1-бөлім. Кіріспе

1.1 Жалпы шолу

1.2 Қамту аясы мен мақсаттары

1.3 Заңды және басқа талаптар

1.3.1 Қолданылатын қазақстандық заңдар мен стандарттар

1.3.2 Қолданылатын халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтар

2-бөлім. Еңбек ресурстарын басқару жоспарының мақсаттары

2.1 Басқару жоспарын жүзеге асыру үшін негізгі рөлдер мен жауапкершілік

2.2 Негізгі интерфейстер (мысалы, ЕҚҚТ басқару)

3.3 Еңбек ресурстарын басқару жоспарының мақсаттары

3-бөлім. Жұмсарту шаралары және басқарушылық бақылау

3.1 Басқарушылық бақылау құралдарына шолу

3.2 Қызметкерлердің мінез-құлық кодексі

Жергілікті қауымдастықтарды құрметтеуді, жұмыс және жұмыс уақытынан тыс уақытта дұрыс мінез-құлықты, алкоголь мен есірткіге тыйым салуды, жыныстық зорлық-зомбылық пен қудалауға тыйым салуды талап ететін жұмысшылардың мінез-құлық кодексі.

3.3 Қызметкерлердің жалақысына қатысты рәсімдер

3.4 Жыныстық қудалауға қарсы саясат

3.5 Жыныстық зорлық-зомбылық пен қудалау жағдайлары туралы хабарлау және талқылауға табыстау тәртібі

3.6 қызметкерлердің шағымдарын қарау механизмі (ШҚМ) және мониторинг процесі

ШҚМ ашықтық, бейтараптық, құпиялылық және қол жетімділік принциптерін ескере отырып әзірленуі керек.

3.7 Жұмыс күшін басқару

4-бөлім. Мониторинг және есеп беру

4.1 Мониторингке қойылатын талаптарға шолу

4.2 Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері

4.3 Мониторинг бойынша негізгі іс-шаралар

4.4 Қызмет нәтижелері туралы есеп беру және шолу

4.5 Жоспарды қайта қарау

5-бөлім. Оқыту

5.5 Кіріспе нұсқамалық

5.6 Жұмыс бойынша кәсіптік даярлау

Сілтемелер

Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жоспары

Анықтамалар мен қысқартулар тізімі

1-бөлім. Кіріспе

1.1 Жалпы шолу

1.2 Қамту аясы мен мақсаттары

1.3 Заңды және басқа талаптар

1.3.1 Қолданылатын қазақстандық заңдар мен стандарттар

1.3.2 Қолданылатын халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтар

2-бөлім. ЕҚӨҚБЖ мақсаттары

2.1 Жоба контексті

2.2 Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару мақсаттары

2.3 Рөлдер мен міндеттер

2.4 Басқару жоспарын жүзеге асыру үшін негізгі рөлдер мен жауапкершілік

2.5 Негізгі интерфейстер (мысалы, еңбек ресурстарын басқару)

3-бөлім. Қолданыстағы орта және операциялық әсер

3.1 Қолданыстағы орта

3.2 Жұмыстар мен іс-әрекет түрлерінің сипаттамасы

3.4 Анықталған жобалық тәуекелдер

4-бөлім. Жұмсарту шаралары және басқарушылық бақылау

4.1 Басқарушылық бақылау құралдарына шолу

4.2 Тәуекелдерді анықтау және басқару

4.3 Жобалық тәуекелдерді бағалау

4.4 Тәуекелдерді бақылау шаралары

4.5 ЖҚҚ

4.6 Өзгерістерді басқару және өндірістік тәуекелдерді талдау

4.7 Оқиғалар мен төтенше жағдайлар кезінде іс-әрекет

4.8 Шаршауды басқару жоспары

4.9 Шектеулі кеңістікте жұмыс істеу

4.10 Өрттің алдын алу жоспары

5-бөлім. Сыни тәуекелдерді басқару тәртібі

5.1 Тербелетін заттар

5.2 Дәнекерлеу жұмыстары

5.3 Биіктікте жұмыс істеу

5.4 Көтеру операциялары

5.5 Апаттар мен оқиғалар туралы есептерді ұсыну тәртібі

5.6 Аса қауіпті жұмыстарды орындауға рұқсат алу тәртібі

5.7 COVID-19 қаупін азайту жоспары

6-бөлім. Мониторинг және есеп беру

6.1 Мониторингке қойылатын талаптарға шолу

6.2 Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері

6.3 Мониторинг бойынша негізгі іс-шаралар

6.4 Мониторинг бағдарламасы

6.5 Қызмет нәтижелері туралы есеп беру және шолу

6.6 Талаптарға сәйкессіздік және түзету әрекеттері

7-бөлім. Оқыту

7.1 Оқу жоспары

7.2 Кіріспе нұсқамалық

- 7.3 Жұмыс бойынша кәсіптік даярлау
- 7.4 Нақты құзыреттер
- 7.5 Хабардарлық

Сілтемелер

Құрылыс алаңын құру жоспары

Анықтамалар мен қысқартулар тізімі

1-бөлім. Кіріспе

1.1 Жалпы шолу

1.2 Қамту аясы мен мақсаттары

1.3 Заңды және басқа талаптар

1.3.1 Қолданылатын қазақстандық заңдар мен стандарттар

1.3.2 Қолданылатын халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтар

2-бөлім. ЭӨБЖ мақсаттары

2.1 Рөлдер мен міндеттер

2.1.1 Басқару жоспарын жүзеге асыру үшін негізгі рөлдер мен жауапкершілік

2.1.2 Негізгі интерфейстер (мысалы, еңбекті қорғау)

3-бөлім. Экологиялық тәуекелдерді анықтау және басқару

3.1 Экологиялық тәуекелді бағалау және анықтау

3.2 Экологиялық тәуекелдерді басқару

4-бөлім. Құрылыс мониторингі бағдарламалары

4.1 Шуды бақылаудың құрылыс бағдарламасы

4.2 Ауа сапасын бақылаудың құрылыс бағдарламасы

4.3 Суды пайдалану бақылаудың құрылыс бағдарламасы

Сілтемелер

Ластанудың алдын алу және бақылау жөніндегі басқару жоспары

Анықтамалар мен қысқартулар тізімі

1-бөлім. Кіріспе

1.1 Жалпы шолу

1.2 Қамту аясы мен мақсаттары

1.3 Заңды және басқа талаптар

1.3.1 Қолданылатын қазақстандық заңдар мен стандарттар

1.3.2 Қолданылатын халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтар

2-бөлім. ЛАБШЖ мақсаттары

2.1 Рөлдер мен міндеттер

2.1.1 Басқару жоспарын жүзеге асыру үшін негізгі рөлдер мен жауапкершілік

2.1.2 Негізгі интерфейстер

2.2 Ластанудың алдын алу және бақылау жөніндегі шараларды басқару мақсаттары

3-бөлім. Қолданыстағы орта және операциялық әсер

3.1 Қолданыстағы орта

3.2 Ағынды суларды ағызу пункттерінің сипаттамасы

3.3 Жабдықтың түрі мен орналасуы

3.4 Ықтимал әсерлерді болжау

3.5 Ағынды суларды ағызу

3.6 Төгілуге қарсы басқару

3.7 Жер үсті су ағыны

3.8 Қатты қалдықтар

3.9 Қауіпті материалдар

4-бөлім. Салдарларды жұмсарту шаралары және басқарушылық бақылау

4.1 Басқарушылық бақылау құралдарына шолу

4.2 Басқарушылық бақылаудың негізгі элементтері

4.3 Жобалауды басқару

5-бөлім. Мониторинг және есеп беру

5.1 Мониторингке қойылатын талаптарға шолу

5.2 Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері

5.3 Мониторинг бойынша негізгі іс-шаралар

5.4 Мониторинг бағдарламасы

5.6 Қызмет нәтижелері туралы есеп беру және шолу

5.7 Түзету іс-шаралары

6-бөлім. Оқыту

6.1 Кіріспе нұсқамалық

6.2 Жұмыс бойынша кәсіптік даярлау

Сілтемелер

Ауа сапасын басқару жоспары

Анықтамалар мен қысқартулар тізімі

1-бөлім. Кіріспе

1.1 Жалпы шолу

1.2 Қамту аясы мен мақсаттары

1.3 Заңды және басқа талаптар

1.3.1 Қолданылатын қазақстандық заңдар мен стандарттар

1.3.2 Қолданылатын халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтар

2-бөлім. ЛАБШЖ мақсаттары

2.1 Рөлдер мен міндеттер

2.1.1 Басқару жоспарын жүзеге асыру үшін негізгі рөлдер мен жауапкершілік

2.1.2 Негізгі интерфейстер

2.2 Шаңмен күресу мақсаттары

2.3 Шығарындылар саласындағы мақсаттар

3-бөлім. Қолданыстағы орта және операциялық әсер

3.1 Қолданыстағы орта

3.2 Жұмыс сипаттамасы

3.3 Шаңның болжамды әсері

3.4 Шығарындылардың әсерін болжау

4-бөлім. Салдарларды жұмсарту шаралары және басқарушылық бақылау

4.1 Басқарушылық бақылау құралдарына шолу

4.2 Шаңмен күресу шаралары

4.3 Шығарындыларды шектеу шаралары

5-бөлім. Мониторинг және есеп беру

5.1 Мониторингке қойылатын талаптарға шолу

5.2 Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері

5.3 Мониторинг бойынша негізгі іс-шаралар

5.4 Мониторинг бағдарламасы

5.5 Қызмет нәтижелері туралы есеп беру және шолу

5.6 Асып кету және түзету әрекеттері

5.7 Мониторинг деректерін жариялау

6-бөлім. Оқыту

6.1 Кіріспе нұсқамалық

6.2 Жұмыс бойынша кәсіптік даярлау

7-бөлім. Шағымдарға жауап

7.1 Шағымдарды рәсімдеу және тіркеу

7.2 Қауымдастық туралы хабарлама

Сілтемелер

Су және энергетикалық ресурстарды басқару жоспары

Анықтамалар мен қысқартулар тізімі

1-бөлім. Кіріспе

1.1 Жалпы шолу

1.2 Қамту аясы мен мақсаттары

1.3 Заңды және басқа талаптар

1.3.1 Қолданылатын қазақстандық заңдар мен стандарттар

1.3.2 Қолданылатын халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтар

2-бөлім. ЛАБШЖ мақсаттары

2.1 Рөлдер мен міндеттер

2.1.1 Басқару жоспарын жүзеге асыру үшін негізгі рөлдер мен жауапкершілік

2.1.2 Негізгі интерфейстер

2.2 Су және энергетикалық ресурстар мен сапаны басқару мақсаттары

3-бөлім. Қолданыстағы орта және операциялық әсер

3.1 Қолданыстағы орта

3.2 Жобада су мен энергияны пайдалану

3.3 Су ресурстарына, олардың сапасы мен энергия тұтынуына болжамды әсер ету

4-бөлім. Салдарларды жұмсарту шаралары және басқарушылық бақылау

4.1 Басқарушылық бақылау құралдарына шолу

4.2 Басқарушылық бақылаудың негізгі элементтері

4.3 Жобалауды басқару

5-бөлім. Мониторинг және есеп беру

5.1 Мониторингке қойылатын талаптарға шолу

5.2 Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері

5.3 Мониторинг бойынша негізгі іс-шаралар

5.4 Мониторинг бағдарламасы

5.5 Қызмет нәтижелері туралы есеп беру және шолу

5.6 Түзету іс-шаралары

Сілтемелер

Қоғамдық денсаулық сақтау, еңбекті қорғау және қауіпсіздікті басқару жоспары

Анықтамалар мен қысқартулар тізімі

1-бөлім. Кіріспе

1.1 Жалпы шолу

1.2 Қамту аясы мен мақсаттары

1.3 Заңды және басқа талаптар

1.3.1 Қолданылатын қазақстандық заңдар мен стандарттар

1.3.2 Қолданылатын халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтар

2-бөлім. ҚЕҚӨҚБ мақсаттары

2.1 Жоба контексті

2.2 Қоғамдағы еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару мақсаттары

2.3 Рөлдер мен міндеттер

2.3.1 Басқару жоспарын жүзеге асыру үшін негізгі рөлдер мен жауапкершілік

2.3.2 Негізгі интерфейстер (мысалы, жұмысшыларды басқару)

3-бөлім. Қолданыстағы орта және операциялық әсер

3.1 Қолданыстағы орта

3.2 Жұмыс сипаттамасы

3.3 Анықталған жобалық тәуекелдер

4-бөлім. Салдарларды жұмсарту шаралары және басқарушылық бақылау

4.1 Басқарушылық бақылау құралдарына шолу

4.2 Тәуекелдерді анықтау және басқару

4.3 Тәуекелдерді бақылау шаралары

5-бөлім. Мониторинг және есеп беру

5.1 Мониторингке қойылатын талаптарға шолу

5.2 Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері

5.3 Мониторинг бойынша негізгі іс-шаралар

5.4 Мониторинг бағдарламасы

5.5 Қызмет нәтижелері туралы есеп беру және шолу

5.6 Талаптарға сәйкессіздік және түзету әрекеттері

6-бөлім. Оқыту

6.1 Кіріспе нұсқамалық

6.2 Жұмыс бойынша кәсіптік даярлау

7-бөлім. Шағымдарға жауап

7.1 Шағымдарды рәсімдеу және тіркеу

7.2 Қауымдастық туралы хабарлама

Сілтемелер

Қосымшалар

Қоғамдастық мүшелерін Жұмысшылардың мінез-құлық кодексі және қоғамдық шағымдарды қарау механизмі туралы ақпараттандыру тәртібі

Көлік қозғалысын басқару жоспары (КҚБЖ)

Анықтамалар мен қысқартулар тізімі

1-бөлім. Кіріспе

1.1 Жалпы шолу

1.2 Қамту аясы мен мақсаттары

1.3 Заңды және басқа талаптар

1.3.1 Қолданылатын қазақстандық заңдар мен стандарттар

1.3.2 Қолданылатын халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтар

2-бөлім. КҚБЖ мақсаттары

2.1 Жоба контексті

2.2 Жол қозғалысын басқару мақсаттары

2.3 Рөлдер мен міндеттер

2.3.1 Басқару жоспарын жүзеге асыру үшін негізгі рөлдер мен жауапкершілік

2.3.2 Негізгі интерфейстер (мысалы, жұмысшыларды басқару)

3-бөлім. Қолданыстағы орта және операциялық әсер

3.1 Қолданыстағы орта

3.2 Жұмыс сипаттамасы

3.3 Жол қозғалысының болжамды салдары

4-бөлім. Салдарларды жұмсарту шаралары және басқарушылық бақылау

4.1 Басқарушылық бақылау құралдарына шолу

4.2 Жол қозғалысын реттеу жөніндегі шаралар

5-бөлім. Мониторинг және есеп беру

5.1 Мониторингке қойылатын талаптарға шолу

5.2 Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері

5.3 Мониторинг бойынша негізгі іс-шаралар

5.4 Мониторинг бағдарламасы

5.5 Қызмет нәтижелері туралы есеп беру және шолу

5.6 Талаптарға сәйкессіздік және түзету әрекеттері

5.7 Мониторинг деректерін жариялау

6-бөлім. Оқыту

6.1 Кіріспе нұсқамалық

6.2 Жұмыс бойынша кәсіптік даярлау

7-бөлім. Шағымдарға жауап

7.1 Шағымдарды рәсімдеу және тіркеу

7.2 Қауымдастық туралы хабарлама

Сілтемелер

Қосымшалар

Жол-көлік оқиғаларын тіркеу парағы

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл және шағымдарды қарау тәртібі

Мердігер ҚОӘСӨБ пакетінің бөлігі ретінде жеке құжат түрінде дайындалған жобаның мүдделі тараптарымен өзара іс-қимыл жоспары негізінде мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспарын және шағымдарды қарау рәсімін дайындауы тиіс.